

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 23.

ΤΟΜΟΣ Β'.

28 ΜΑΡΤΙΟΥ 1893

ΠΑΣΧΑ ΠΑΛΑΙ ΚΑΙ ΝΥΝ.

Βεβαίως οὐχὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἑορτῆς τῶν ἑορτῶν γράφονται αἱ ὀλίγαι λέξεις αὐταὶ ἐν τῇ «Ἐβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει», οὔτε διὰ τοὺς σπουδαίους καὶ πολυμαθεῖς, τοὺς πολλὰ ἀναγινώσκοντας, ἀλλὰ χάριν τοῦ λαοῦ, τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ σπουδαιῶν κυρίως, οἵτινες σήμερον ἔδει νὰ ἔχωσιν ἀνάγνωσμα καλλίτερον τούτου κατὰ τε τὴν γλῶσσαν, τὸ ὕφος καὶ τὰς ἐννοίας. Τοσοῦτον ὅμως μεγίστην μεταξὺ τῶν ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ λογιζόμεθα τὴν τοῦ Πάσχα πανήγυριν, ὥστε τὴν καλλιτεχνικὴν ἔπρεπε νὰ κρατῇ τις γραφίδα τοῦ ἐκ Δαμασκοῦ φωστῆρος πρὸς ἄξιον αὐτῆς πανηγυρισμὸν· καὶ τοσαῦτα δ' ἔχουσι γεγραμμένα περὶ τῆς πασχαλίου ἡμέρας ποιητὰι καὶ πεζογράφοι, ὥστε καὶ ἀπαριθμησὶς μόνη τῶν ἐπὶ τούτῳ λόγων ἦθελε θεωρηθῆ καλλίστον ἀνάγνωσμα παντὶ ὀρθοδόξῳ· οὐχ ἦττον, ἀτεχνος συλλογὴ εἰδήσεων τινῶν, ἐνθεν ἀκείθεν ἠρανοσιμένων, χρῆσιμους τινὰς παρεχομένη πληροφορίας, ἀποβαίνει καὶ πάλιν ἀνάγνωσμα τοῖς ἐκ τοῦ λαοῦ σπουδαίοις ἀρεστόν, δηλαδὴ τοῖς οὐχὶ πολλὰ, κατὰ τὸ πάλαι φιλόσοφον, ἀναγινώσκουσιν, ἀλλὰ τὰ χρήσιμα.

Οἱ ἐν τῷ «Νεολόγῳ» κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας γράφοντες ἀπαλλάττουσι με τοῦ κόπου διατριβῆς ἐκτενοῦς περὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος, καθ' ἃς ἱεροὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὑμνωδοί, συντάξαντες παρέδωκαν ἡμῖν τὸ μέγα καὶ θαυμάσιον ἔπος τὸ μυστήριον τῆς ὑπὲρ ἀνθρώπων ἀπολυτρώσεως ἐγκωμιάζον καὶ ὑμνοῦν, τῆς ἐβδομάδος ἐκείνης, τὴν ὅποιαν οἱ ἱεροὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων, ἢ μᾶλλον οἱ πρώτοι χριστιανοί, Ἁγίαν καὶ Μεγάλην ὀνόμασαν· ἁγίαν μὲν διὰ τὴν ἀνάμνησιν τῆς εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἑκουσίου παραδόσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀπ' αἰῶνος στυλογραφηθείσης καθ' ἡμῶν διαθήκης τὸ χει-

ρόγραφον διαρρήξοντος, διὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν παθῶν, ὅσα ὑπὲρ τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου ὑπ' αὐτοῦ ὑφίστατο ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ, μεγάλην δέ, οὐχὶ διότι μείζον ἔχει τὸ μήκος τῶν ὡρῶν, ὡς ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος ὁ ἱερὸς ἔλεγε Χρυσόστομος, οὔτε διότι πλείονας ἔχει τὰς ἡμέρας, ἀλλὰ διὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πανηγυριζομένου γεγονότος· «ὅτι Θεοῦ καταλλαγὴ πρὸς ἀνθρώπους γέγονεν».

Ἄν δὲ βλέπωμεν εἰς τοὺς παλαιούς ἱστορικούς καὶ τοὺς ἁγίους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας τιμωμένας παρὰ τοῖς πρώτοις χριστιανοῖς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἁγίας ταύτης Ἐβδομάδος, ἥτις ἔληξε τὴν νύκτα τῆς χθές, θέλωμεν ἰδεῖ ὅμως ὅτι τὴν Μεγάλην Πέμπτην ἐτίμων ἀρχῆθεν οὗτοι περισσότερον τῶν λοιπῶν ἡμερῶν, διὰ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεανθρώπου λυτρωτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πέμπτης συστάσεως τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας, δι' ἧς ἀρραβῶν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συνδιαλλαγῆς ἐχορηγεῖτο τῷ πεσόντι δημιουργήματι τῶν χειρῶν Ἐκείνου. Τὴν ἀνάμνησιν ταύτην κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ἐτέλουν αἱ τῆς Ἀφρικῆς Ἐκκλησῖαι μετὰ τὸ ἄριστον. Κατὰ δὲ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν ἢ τῶν πιστῶν ὁμήγυρις ἐν τῷ κοιμητηρίῳ συνήγετο ἑορτάζουσα, καθὼς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Χρυσοστόμου μανθάνομεν, ἀναφέροντος τὸ ἔθος εἰς τὰς ἐκκλησίας τὰς ὑποκειμένας ὑπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχείας· καὶ λέγεται μὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πατρὸς αἰτία ὅτι «ὁ σταυρωθεὶς ἔξω τῆς πόλεως ἐσταυρώθη, διότι καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐκκλησιάζειν ἐνομοθέτησαν», ἀλλὰ τίς οἶδε καὶ παρὰ πόσοις ἄρ' ἄγε χριστιανοῖς ἐτέρων χωρῶν εἰσῆχθη τὸ ἔθος· ἄλλως τε, γινώσκομεν ἀπὸ χρόνων παλαιωτάτων τὴν παρ' ἡμῖν τοῖς ἐν Ἀνατολῇ συνῆθειαν τῆς δις τοῦ ἔτους, ἐν ταῖς ἑορταῖς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, συναθροίσεως ἡμῶν ἔξω τῶν πόλεων καὶ κωμῶν, ἐν τοῖς νεκροταφείοις. Τέλος ἡ ἡμέρα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καὶ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ἐκκλησια-

οτικῆς Ἱστορίας ἀναγράφεται καθωσιωμένη διὰ τὸ βάπτισμα τῶν κατηχομένων, πρὸς οὓς τὴν τελευταίαν Κατήχησιν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν αὐτὸς οὗτος ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐποίησε. Κατὰ τοὺς αἰῶνας τούτους αἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐκκλησὶαι τοῦναντίον ἐβάπτιζον ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον «ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Πάσχα». Διηγούμενος ταῦτα ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστοριογράφος Σωκράτης ὁ Σχολαστικὸς παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὄλου ἔτους ὅσοι ἀπέθνησκον, ἀπέθνησκον ἀβάπτιστοι. Οἱ χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰῶνων ἐνήστευον τοῦτ' αὐτὸ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, καὶ πολλοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην διένεμον ἐλεημοσύνας, καθ' ὃ μέτρον ἕκαστος ἠδύνατο. Γνωστὸν δὲ ὅτι, ἐνῶ ἢ κατὰ τὰ Σάββατα νηστεία τοῦ ἐλαίου ἦν ἀπληροθυμένη, οἱ ἀποστολικοὶ Κανόνες τοῦναντίον ἐπέβαλλον, ἐπὶ ποινῇ ἐκκλησιαστικῇ, τὴν ἐν τούτῳ νηστείαν τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς πάντας, ὡς δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν καὶ καταληπτότερον τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις νὰ παραστήσωμεν τὴν ἐπὶ τούτῳ διάταξιν.

Τῆς πασχαλίου ἡμέρας ὁ πανηγυρισμὸς ἀπὸ τῶν πρώτων αἰῶνων ἐγένετο κατὰ τὸ δυνατόν κοσμικὸς ἄμα καὶ πνευματικὸς. Μετὰ τὴν πρὸς τὰς λοιπὰς ἡμέρας καὶ πρὸς τὸ Μέγα Σάββατον εὐλάβειαν, ἔδει νὰ δίδηται ἢ κατ' ἀνθρώπον ὑψίστη σημασία πρὸς τὴν ἡμέραν ταύτην. Οἱ πρώτοι χριστιανοὶ αὐτοκράτορες συνήθειαν εἶχον ν' ἀπολύωσι κατὰ τὸ Πάσχα γράμματα χάριν ἀπονέμοντα πρὸς τοὺς ἐν τοῖς δεσμοτηρίοις, συνωδᾷ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Πάντες οἱ χριστιανοὶ κατεφότιζον ἐπίσης τὰς πόλεις ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν «δαψιλεῖ τῷ πυρὶ», κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, οὕτω δ' ἀπέβαινε πραγματικῶς ἡμέρα λαμπρὰ καὶ λαμπρὰ νύξ ἢ τοῦ Πάσχα, ἢ Λαμπρὴ τῶν μετὰ ταῦτα ἑκατονητατηρίων.

Ὁ πνευματικὸς πανηγυρισμὸς τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα βεβαίως, ἀπαιτούμενος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διευτυπώθῃ σαφῶς καὶ διατυποῦται ἐν τῷ ἐπινικίῳ Κανόνι, τὸν ὁποῖον οἱ ὀρθόδοξοι ψάλλουσιν ἀπὸ τοῦ Η' αἰῶνος παρολαβόντες, ἔργῳ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὰ μὲν πρόθυρα τῶν οἰκιῶν ὁ λαὸς στεφάνων ἐπλήρου, χορούς δὲ συνεκρότει, καθὼς καὶ σήμερον ἐν τούτοις Γρηγόριος ὁ Θεολόγος παραινεῖ ν' ἀποφεύγωσιν οἱ χριστιανοὶ τὸν τοιοῦτον πανηγυρισμὸν ὑπερκοσμίως γεραίροντες τὴν ἁγίαν καὶ κλητὴν ἡμέραν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἀναστάσεως. Οἱ χθὲς Ἐκείνῳ συνθαπτόμενοι συνεγείρονται σήμερον, αἱ θλιβόμεναι διατάττονται παρ' Αὐτοῦ τούτου νὰ χαίρωσι. Μετὰ τὸν θάνατον Αὐτοῦ, ὅστις ἐγένετο, κατὰ τὸν ἱερώτατον Πρόκλον, «ἀθανασίας ἀφορητή, ζῶν ἀνατέλλουσα» τοῖς πεπεδημένοις, τὴν ἀνάστασιν ὑμνοῦντες καὶ κηρύττοντες κατὰ στομάτων ἀπυλώτων, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι, κατὰ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον τὸν τῶν Ἀλεξανδρέων φωστῆρα «ταῖς οἰκείαις περιαστράπτων μαρμαρυγαῖς» ὁ τῆς δικαιοσύνης Ἕλιος οὕτω «λαμπρὰν ἐνίει τὴν ἀκτίνα τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας ταῖς ψυχαῖς τῶν πιστευόντων» καθαροὺς ἡμᾶς ἀπέδειξε καὶ πάσης ἀγαθοεργίας ἐπιστήμονας. Ἄλυσος ἀδιάσπαστος σοφῶν καὶ θεο-

κρούστων ὀργάνων τοῦ Πνεύματος, τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, ἀπαιτεῖ καὶ ἐπιβάλλει τὸν πνευματικόν, τὸν ὑπερκόσμιον, τὸν θεϊκὸν τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα πανηγυρισμὸν. Ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ὁ Κανὼν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ πεπονημένος, δὲν δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ τῶν θεωριῶν τούτων.

Ἀκούσατε καὶ ἀναγνώσατε τὸ κάλλιστον τοῦτο προῖόν τῆς ἀριστοτέχνιδος ἐκείνης γραφίδος, οὐτινος μόνον τὰς πρώτας λέξεις τοῦ πρώτου τῆς Γ' ὀδῆς τροπαρίου «Νῦν πάντα πεπληρωται χαρᾶς» ἀκούσας, ὡς ἐκ παραδόσεως ἔχομεν, Κοσμάς ὁ Μαίουμᾶ κατέστρεψε τὸν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντα Κανόνα. Θέλει μὲν ὕμνον ἀντὶ μύρου νὰ προσάγωμεν τῷ Δεσπότη, θέλει νὰ προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι, ζητεῖ ὅμως ἐνθεον ἐπὶ τῇ ἐορτῇ εὐφροσύνην, καὶ κάθαρσιν αἰσθήσεων καὶ σωματικῶν καὶ ψυχικῶν, διότι τὰς αἰσθήσεις κυρίως τοῦ σώματος ἐδίδαξαν οἱ Πατέρες ὡς θυρίδας, δι' ὧν εἰσέρχεται μετὰ τὴν ἁμαρτίαν ὁ θάνατος· ζητεῖ κάθαρσιν ἀμφοτέρων τῶν αἰσθήσεων, ὅπως ὁ χριστιανὸς μάθῃ τί ἐστὶ Θεὸς καὶ τούτῳ ὁμοιούμενος βαδίζῃ ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ πρὸς τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ τελειότητα.

Τοιαύτη διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας ἐνέπνεε τοὺς χριστιανούς εἰς ἐπιτέλεσιν ἔργων ἀγαθῶν, ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος μέχρι τοῦ ἀρχομένου, ἀπὸ τοῦ κυρίου μέχρι τοῦ δούλου. Καὶ αἱ κοσμικαὶ διασκεδάσεις δὲν ἔπαυον, αἱ δὲ ἐστιάσεις ἐγένοντο πομπώδεις ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐπὶ Βυζαντινῶν. Πάντες οἱ ἀνώτατοι τῆς αὐτῆς ὀφθηκίαι, κατὰ παλαιότερους χρόνους, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ οἱ πρέσβεις τῆς Γενούσης, Ἀγκῶνος, Βενετίας καὶ Πίσης προσήρχοντο πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἤκουον ἀπὸ στόματος αὐτοῦ τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη», ὁ δὲ προϊστάμενος ἢ ἀρχηγὸς τῶν ἐν Παλατίᾳ Γενουηνσίων ἐλάμβανε καὶ κολλίκιον (κουλοῦραν πασχάλιον, ὡς ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, ὁ μὲν ἐτερον γράψας περὶ τῶν τοιούτων ἱερῶν πανηγύρεων ἐξηγεῖ) ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις, πρέπει νὰ εἰπωμεν τοῦτο, τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἀρχόντων τῆς αὐτῆς ἐδέχετο ἐν τῷ Χρυσοτρικλίνῳ τοῦ Παλατίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τοῦ Ὁρθοῦ ψαλωμῶδης. Τὴν ἡμέραν δὲ τῆς Κυριακῆς ὁ αὐτοκράτωρ ἐκάλει εἰς τὴν τράπεζαν αὐτοῦ, πλὴν τῶν ἐπισήμων ἀρχόντων, ἐνίοτε καὶ πρέσβεις «μεγάλων ἐθνῶν», οἵτινες ἐκάθηντο «ἐν τῇ μεγάλῃ χρυσῇ τραπέζῃ», ἐνῶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐκαθέζετο ἐν τῇ «χρυσῇ μικρῇ τραπέζῃ». Κατὰ τὴν μετάβασιν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς οικογενείας αὐτοῦ εἰς τὸν ναόν, αἱ φατρίαὶ τῶν Πρασίτων καὶ Βενέτων ἔχγαλλον τροπάρια τινα, διακοπτόμενα ἐν τῷ μεταξύ ὑπὸ τῶν ἐπευφημιῶν τῶν δήμων, καθὼς ὁ Πορφυρογέννητος ἐκτίθεισιν ἐν «Ἐκθέσει τῆς βασιλείου τάξεως» ἀλλ' οἱ ὕμνοι καὶ αἱ τῶν δήμων ἀνευφημῖαι ἐπανελαμβάνοντο καὶ κατὰ τὴν εἰς τὸ Παλάτιον ἐπιστροφὴν αὐτῶν. Αἱ πομπικαὶ αὐτὰ προελεύσεις καὶ τὰ «ἄκτα» τῶν δήμων ἐπανελαμβάνοντο τῇ Δευτέρᾳ τῆς Διακαινησίμου, ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ ἐκκλησιάζετο ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἐπιστρέφων δὲ ἔπρεπε νὰ ἀναμεινῇ ἐπὶ μικρὸν ὅπως ἀκούσῃ τοὺς ὕμνους καὶ τὰς ἐπευφημίας τῶν δήμων εἰς τοὺς Λέοντας—εἰς τὸν Ἅγιον Πολύευκτον—εἰς τὴν Ἁγίαν Εὐφημίαν ἐν τοῖς Ὀλυβρίοις—εἰς τὸ Φιλαδέλφειον—εἰς τὸν Ταῦ-

ρον—ἐν τῷ φουρνικῷ τῶν Ἀρτοποιῶν—ἐν τῷ Φόρῳ—ἐν τῷ Πραιτωρίῳ—ἐν τῷ φουρνικῷ τοῦ Μιλίου. Περὶ τῶν τοποθεσιῶν τούτων οὐδεμία βεβαίως ἀνάγκη νὰ εἰπωμέν τι, ἴσως δὲ καὶ σαφές τι ἀδύνατον νὰ λεχθῆ. Ἐν τῷ Ι' κεφαλαίῳ τοῦ Α' βιβλίου τοῦ Πορφυρογεννήτου βλέπει ὁ περιεργος ἀναγνώστης τὸ περιεργότατον δι' ἡμᾶς τοὺς ζῶντας νῦν τυπικὸν τῆς τελετῆς, καθ' ἣν, τὴν Δευτέραν τῆς Διακαινησίμου, τὸ μέγα καὶ ἀναριθμητονέκεινο στίφος τῶν πατρικίων, τῶν τοῦ Κουβικλείου πραιποσίτων καὶ ὀστιαροπριμκηρίων, τῶν σπαθαροκουβικουλαρίων, καὶ στρατηγῶν, καὶ δομestikῶν «καὶ πρωτοσπαθαρίων βαρβάτων» καὶ λοιπῶν, φορούντων τὰ «χρυσόταβλα χλανίδια», ὑπεδέχτο τὸν αὐτοκράτορα ἐν τῷ Διαδοτικῷ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα, πορευόμενον ἐκεῖθεν εἰς τὸν ναόν, καὶ φέροντα «χλανίδα λευκὴν χρυσοφεγγῆ καὶ σαγίον χρυσοῦν», ὃν ὑπεδέχτο ὁ πατριάρχης ἐν τῷ ἁγίῳ Φρέατι τοῦ ναοῦ, διότι ἄφας αὐτόθι κηρούς καὶ ἀκροώμενος τοῦ ψαλλομένου ἕμνου «Χριστὸς Ἀνάστη» ἀνεχώρει. Περιττὸν νὰ παρακολουθῆσωμεν αὐτῷ κατὰ τὴν μέχρι τοῦ σήμερινοῦ Τεμπελι—τὰς πορείαν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἔδουρε καὶ τὸν πατριάρχην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ κατόπι μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Διακονισίας, καὶ μέχρις ἐτέρων ναῶν καὶ μέχρις αὐτοῦ τέλος πάντων τοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, εἰς ὃν ἀγνοοῦμεν πότε ἦν δυνατόν νὰ φθάσῃ, κατόπι τοσαύτης κοπώσεως καὶ τοσαύτης διαρκοῦς προσκυνήσεως εἰς ἕξ ἢ ἐπτὰ καθ' ὁδὸν ναοὺς· πρέπει νὰ μάθωμεν μόνον ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν τοῖς Ἁγίοις Ἀποστόλοις, εὐχόμενος ἐπὶ τῶν τάφων τοῦ τε Χρυσόστομου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἦπτε κηρούς, τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῶν τάφων τοῦ τε μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ «τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν Νικηφόρου καὶ Μεθοδίου». Τὴν Τρίτην τῆς Διακαινησίμου πάλιν ἑτέρα πομπικὴ προέλευσις ἐγένετο μέχρι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σεργίου, καὶ τὴν Τετάρτην ἢ αὐτή, μόνον ἐν τῷ παλατίῳ, καθ' ἣν ἕξ ὀρφανὰ τοῦ μεγάλου παρὰ Βυζαντινοῖς Ὀρφανοτροφείου ἐψάλλον. Τὴν Πέμπτην ἐγένετο ἡ ἐπίσημος παρουσίασις τῶν μητροπολιτῶν, τῶν ἐπισκόπων, τῶν ἡγουμένων καὶ τοῦ κλήρου τῆς Ἐκκλησίας. Τελεσθεῖσις δὲ τῆς λειτουργείας ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φάρου, ὁ πατριάρχης συνεγευμάτιζε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ Ι' αἰῶνος χρόνους δυσκόλως ὁ ζητῶν ἠθέληεν εὐρεῖ τὴν πανηγυριν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τελουμένην κατὰ τὴν Παρασκευὴν τῆς Διακαινησίμου, καθ' ἣν ἐγένοντο γεύματα καὶ ἐστιάσεις πρὸς διαφόρους ἐν τοῖς ἀνακτόροις, οὐχὶ δὲ προελεύσεις ἐν ναοῖς.

Ἄρκετόν ἐστιν ἡμῖν τοῦτο, καὶ καλὸν νὰ μάθωμεν ὅτι κατὰ τὰς εἰς τοὺς ναοὺς αὐτοκρατορικὰς ταύτας ἐπισκέψεις, καὶ κατὰ τὰς ὑποδοχὰς ἀρχιερέων, ἡγουμένων, κληρικῶν, ὀρφανῶν καὶ λοιπῶν ὁ αὐτοκράτωρ ἐδίδεν ἐπὶ ταῖς ἡμέραις τοῦ Πάσχα «ἐπικόμδια» καὶ μικρότερα δῶρα κυρίως εἰς χρήματα· καὶ τοιοῦτω τρόπῳ λοιπὸν παρεμυθεῖτο τὰς στερήσεις τῶν πενήτων ἀδελφῶν ἐν Χριστῷ, καὶ ἡ πᾶσα πομπικὴ προέλευσις καὶ τῶν πανηγύρεων ἢ ἐπὶ ἐφθήμερον ἀτελεύτητος σειρὰ μετεῖχε καὶ τοῦ πνευματικοῦ μέρους

αὐτῆς· ἄλλως δὲ κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην ὁ αὐτοκράτωρ ἐπεσκέπτετο πάντα τὰ Γηροκομεῖα καὶ ἐχορήγει χρήματα τοῖς ἐν αὐτοῖς περιθαλαπομένοις.

Ἐν τούτοις εἰς χρόνους μεταγενεστέρους ἡ διανομὴ χρημάτων ὀλίγων ἢ πολλῶν ἐξηκολούθει γινόμενη, καθὼς ἐξηκολούθει νὰ γίνηται καὶ ἡ τῶν φατριῶν καὶ δήμων ἀκτολογία ὑπὸ μοιφῆν ἑτέραν, ὑπὸ ἔνδυμα καὶ περιβολὴν καὶ ὄρια πολλῶν διάφορα. Τὰς «δοχὰς» τῶν Βυζαντινῶν καὶ τὰς τραπέζας καὶ τὰ γεύματα, κατὰ τὰ ὁποῖα καὶ δεσμίους ἐτι, καὶ πάντοτε ἔθνους ἀνθρώπους, ὁ αὐτοκράτωρ ἐκάλει εἰς συνεστίασιν, διεδέξαντο οἱ χοροὶ καὶ αἱ ἀθώοτατα διασκεδάσεις τῶν «ἐσναφίων» γινόμεναι καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἐν τῷ Φαναρίῳ καὶ ταῖς πέραξ συνοικίαις, καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐν τῷ περιδῶλῳ τοῦ Πατριαρχείου, καθ' ὅλην δὲ τὴν ἐβδομάδα τῆς Διακαινησίμου ὁ πατριάρχης, μέχρι πρὸ πεντηκονταετίας, ἐκτάκτως συνέτρωγε μετὰ πάντων τῶν ἱερωμένων ὑπαλλήλων τοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ ἀναγινώσκων παρὰ Καισαρίῳ Δαπόντε ἐν Ἱστορικῷ Καταλόγῳ τὰ κατὰ τὸ Πάσχα γινόμενα ἐν τῷ Πατριαρχείῳ κατὰ τὸ Φανάριον ἔχει μὲν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς εἰς τὴν πίστιν ἀφοσιώσεως τῶν πανηγυριζόντων, τὴν ὁποῖαν πολλοὶ τούτων ἐν ποικίλαις περιστάσεσιν ἐπεδείξαντο, βλέπει δ' ὅμως πενιχρὰν ἀπομίμησιν καὶ οἰονεὶ συνέχειαν τοῦ τυπικοῦ τοῦ Πορφυρογεννήτου, τοῦλάχιστον διὰ τὰ πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἔτη. Μετὰ τὴν τοῦ Πάσχα λειτουργίαν, ὁ πατριάρχης ἐδέχτο τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἀρχιερέων καὶ προϋχόντων τοῦ γένους, καὶ πάντων τῶν χριστιανῶν, οἵτινες ἀνὰ δύο κόκκινα λαμβάνοντες ὡς κατέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πατριαρχείου, καὶ ἤρχοντο τῶν χορῶν, γινόμενων, ἀδεία τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Φαναρίου «δίχως ὅμως γυναῖκα» — «εἶτα ἐρχόμενα τὰ τάγματα (ἐσνάφια—συντεχνίαι) ἀνέβαινον καὶ αὐτοί, καὶ προσκυνοῦντες καὶ πολυχρονοῦντες τὸν πατριάρχην, καὶ ὁ πατριάρχης δίδωντάς τοὺς ταυγά, τοῦ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι· καὶ οὕτω καταβαίνοντες εὐθὺς ἀρχινοῦσαν τὸν χορὸν καὶ χορεύοντες εὐγαιαν, καὶ χορεύοντες πῆγαιαν». Καὶ κατὰ τοὺς χορούς δὲ τούτους ἡ εἰδοποίησις, οὕτως εἰπεῖν, τῶν χορευόντων ἀποπνεῖ τι τῆς βυζαντινῆς συνθηλαίας· ἐκάστη συντεχνία συνεκρότει χορὸν ἴδιον. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ αἰῶνος τούτου μετεβλήθη ἡ συνθηλαία αὕτη, καὶ οἱ χοροὶ ἀπώλεσαν τὸν χαρακτῆρα τὸν ὑπομνησκοντα ἡμῖν τοὺς δῆμους, ἴσως δὲ καὶ ἡ τῶν κοκκίνων ὠδῶν διανομὴ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸν λαὸν περιορίσθη ἔκτοτε εἰς τὴν Τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα, γινόμενη μέχρι μὲν πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν ἄνω, ἐν αὐτῷ τῷ πατριαρχικῷ οἴκῳ, ὀπισθεν τοῦ μικροῦ λεγομένου συνοδικοῦ, ἀπὸ τότε δ' ἐν τῷ ναῷ. Ἄλλ' ἡ διανομὴ τῶν δώρων οὐδέποτε διέλιπεν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ γινόμενη, οὔτε ἡ διανομὴ τῶν ἐλεημοσυνῶν, ἣν ἐξήσκουν πᾶσαι αἱ μεγάλαι τῆς πρωτευούσας οἰκογένειαι. Τὰ ταμεῖα τῶν ναῶν ὡσαύτως παρεῖχον ποσὸν τι, πρεσβύτιδες δ' ἀξιοπίστοι ἀνελάμβανον, ἐντολῇ πλουσιῶν οἰκῶν, ἀγνοούσης τῆς ἀριστερᾶς τοῦ διδόντος, τὴν εἰς πτωχοὺς διανομὴν ἄρτου, τυροῦ, καὶ κρεάτος. Σήμερον ἐκεῖνο τὸ ἔθος παρῆλθεν, ἢ δὲ

ἀριστέρα μετέχει τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος, οὐ ἡ δεξιά τοῦ χορηγοῦντος.

Εἰς πατριαρχικά κατάστιχα, δηλ. τῶν ληψοδοσιῶν τοῦ Κοινοῦ ταμεῖου δυσχερῶς πρὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἠθέλομεν εὐρεῖ καθωρισμένως ποσὸν διδόμενον κατὰ τὸ Πάσχα κυρίως εἰς πτωχοὺς, καίτοι τὸ ταμεῖον φαίνεται δίδον πάντοτε. Διένεμεν ὅμως καὶ πατριάρχης καὶ Πατριαρχεῖον ἐλέη καὶ δῶρα πολλοῖς καὶ διαφόροις· ἀπὸ τοῦ 1740—1755 τὰ διὰ τὸ Πάσχα ἐξοδα ἀναβαίνουσιν ἐν συνόλῳ εἰς 460 καὶ καταβαίνουσι μέχρι 360 γροσιῶν ἐτησίως, ἥτοι ἀπὸ 1600 μέχρι 1200 φράγκων τῆς σήμερον. Ὁ πατριάρχης ὅμως συνῆγε πολλὰ δῶρα· πεντάκις τοῦ ἔτους προετίθει δίσκον ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφ, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα οἱ «ἄρχοντες» καὶ οἱ πρόκριτοι ἔρριπτον εἰς τὸν δίσκον 4, 5 καὶ πολλοὶ 10 ΚΒ. φλωρία, ἐγκεκλεισμένα ἐν χαρτίῳ, φέροντι τὸ τοῦ διδόντος ὄνομα, καθὼς ἐδίδο καὶ ὁ λαός, εὐτελεῖς ἐσθ' ὅτε ποσόν. Ἀλλὰ καὶ οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ κομιζόντες τῷ πατριάρχῃ κατὰ τὰς Ἀπόκρεω ἀνὰ εἰκοσὶν ὄρνιθας ἕκαστος, καὶ κατὰ τὴν Τυρινὴν ἀνθόγαλα, καὶ κατὰ τὰς ἑορτὰς Εὐαγγελισμοῦ καὶ Βαῶν ἰχθύς («ἐκ τῶν μεγάλων» λέγει ὁ χρονογράφος), προσέφερον οἱ δυστυχεῖς ὡὰ καὶ ἀρνία, κατὰ τὸ Πάσχα, ἐν ἡ δὺο τῷ πατριάρχῃ, οὗτος δὲ πάλιν διένεμε ταῦτα δωρεάν «εἰς τὰ ἀρχοντικά σπίτια τοῦ Φαναρίου», προπωλῶν οὕτως εἰπεῖν, εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ῥίψωσι 5—6 φλωρία εἰς τὸν τοῦ Πάσχα δίσκον. Ἡ συνήθεια αὕτη, χάρις εἰς Σαμουὴλ τὸν Χαντζερῶν, καταργήθη τέλεον τῷ 1761.

Τὴν παλαιότεραν μνηεῖαν ἐλεημοσυῶν κατὰ τὰς πρὸ τοῦ Πάσχα ἡμέρας εὐρίσκω τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1764, ὅτε ἐδόθησαν—ἐδίδοτο δὲ κατὰ τὴν Μ. Πέμπτην— γρόσια τοῦ τότε καιροῦ 222. Ἐὰν νῦν ὑπολογίσωμεν τὴν ἀξίαν 33 ἄσπρων, ἥτοι παράδω 11 ἰσομένην πρὸς 2 1/2 φράγκα, συμπεραίνομεν ὅτι ἢ κατὰ τὸ Πάσχα τότε (ἦγετο τῇ 11 ἀπριλίου) δοθεῖσα ἀπὸ τοῦ πατριάρχου ἐλεημοσύνη συνεποσώθη εἰς 660 φράγκα τῆς σήμερον· ὅλον δὲ τὸ ἔτος ἐδόθησαν ἐλέη εἰς πτωχοὺς ἀνήκοντας εἰς διάφορα θρησκευτά γρόσια 1270=3800 φράγκα. Ἀλλὰ τὸ μὲν ὅλον εἰσόδημα τοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸ ἔτος 1763—1764 συνεποσώθη εἰς 185,106 γρόσια (555,000 φρ.), ὧν εἰς διάφορα ἐξοδα, δῶρα καὶ, τὸ σπουδαιότερον, τόκους δανειῶν ἐδίδοτο τὸ μέγιστον μέρος, καὶ μόλις εἰς μισθοὺς ὑπαλλήλων καὶ συντάξεις καὶ ἀμοιβὰς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐδόθησαν αἱ 15,000. Ἡ ἀναλογία τῶν εἰς ἐλέη δοθέντων πρὸς τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν ἐστὶ σαφεστάτη. Ἄν δ' ὁ περιεργὸς ἀναγνώστης θέλῃ νὰ μάθῃ τί ποσὸν ἐδίδοτο πρὸς ἀγορὰν ὧν, δύναται νὰ μάθῃ ὅτι ἠγοράσθησαν τότε δεκαεπταεὶς χίλια ἄδες ὧν πρὸς τριάκοντα δύο καὶ ἡμισυ παρὰδες τὰ ἕκατόν. Δευτέρα λεπτομέρεια· ὅτι τὰ χίλια ἐχρυσώθησαν ἀντὶ 17 1/2 γροσιῶν (70 παρὰδες τοῖς ἑκατόν). Τρίτη ὅτι κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ 1765 καὶ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν τὰ τοῖς πτωχοῖς δοθέντα συνεποσώθησαν εἰς 595 γρόσια (1780 φράγκα), ἐνῶ τὰ εἰσοδήματα ἠλαττώθησαν κατὰ τὸ ἡμισυ (71,114). Ἐκτοτε δὲ καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταν-

τινουπόλεως, ὡς καὶ τὸ Ἀγιοταφικὸν Μετόχιον, ἐν τινι μέτρῳ ἐλάσσονι διανέμουσι ποσά τινα, τοῦθ' ὅπερ ἀναγγέλλεται διαρκῶς ὑπὸ τῶν ἐλεούντων, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης.

Σταχυολογία τις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτενής, περὶ τῶν κατὰ τὸ Πάσχα συνθησιῶν ἠθέλει εἶναι παντὶ εὐπρόσδεκτον καὶ ποθητὸν ἀναγνώσμα. Τὸ παρὸν γράφεται κατὰ ζήτησιν φιλικὴν, ἀπροετοιμάστως Εὐχόμεθα νὰ πανηγυρισθῶσιν οἱ ἀναγνώσται καὶ αἱ ἀναγνώστρια τὸ τε παρὸν καὶ τὰ κατόπι Πάσχα ὑγιεῖς καὶ εὐδαιμόνες, ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι ἔτει, σὺν Θεῷ, θέλουσι γραφῆ τὰ λείποντα τὸν ἐνταῦθα χρόνον νῦν. Οὐδὲ δύναται νὰ δυσαρεστηθῆ τις, διὰ τὸ σύντομον, οὐδὲ πρέπει, ἐν ἡμέρᾳ, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χρηστότητος, ἀποδίδομεν ἀλλήλοις ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Ἐρανιδιῆς.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΓΙΝΟΜΕΝΗ

Τῆς ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ*

«Συναγομένων πάντων τῶν κατηχουμένων ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἀγίας Εἰρήνης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας, τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ, ἔρχεται ὁ πατριάρχης περὶ ὥραν ς', καὶ ψάλλει τὴν Γ' καὶ ΣΤ', μετὰ δὲ τὴν ΣΤ' ἄρχονται οἱ ὄρφανοὶ ἐν τῷ ἄμβωνι τὸ «Κύριε τίς παροικῆσει ἐν τῷ σπινώματί σου» ἤχ: μέ: β'. μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ψαλμοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἀνερχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ ἄμβωνι, καὶ βάλλει μετάνοιαν τρεῖς, καὶ εὐχεται μετὰ κηρίων, καὶ ἐκβάλλει τὸ ὁμοφύριον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ ἀρχιδιακόνῳ, καὶ λέγει ὁ ἀρχιδιάκονος· Πρόσχωμεν. Ὁ πατριάρχης· Εἰρήνη πᾶσιν. Ὁ λαός. Καὶ τῷ πνεύματι σου. Καὶ λέγει ὁ πατριάρχης τοῖς κατηχουμένοις· Στῆτε μετὰ φόβου, κατασφραγίσασθε, ἀποδύσασθε, καὶ ὑπολύσασθε. Καὶ τούτου γινόμενου, ἀπάρχεται τῆς κατηχήσεως, λέγων οὕτω·

Τοῦτο τὸ πέρας τῆς ἡμετέρας κατηχήσεως· ἐπέστη τῆς ἀπολυτρώσεως ὑμῶν ὁ καιρός. Σήμερον μέλ-

* Τὴν ἐκδιδομένην ἀνωτέρω περίεργον Κατήχησιν τοῖς κατηχουμένοις, ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γινόμενην ἐπὶ βυζαντινῶν, ἀπέστειλε πρὸς δημοσίευσιν, αἰτήσας ἡμετέρη, ὁ κ. Μ. Ι. Γεδεών Καθ' ἣν ἡμῖν ἐπιστέλλει σημειώσιν ὁ κ. Γεδεών, τὸ πρωτότυπον εὑρηται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 182 χειρογράφῳ τοῦ ἐνταῦθα Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου, μεταγραφὴν δ' ἐσχάτως δὲν εἶρε καιρὸν νὰ παραβίλῃ πρὸς τὸ Μέγα Εὐαγγέλιον τοῦ Goar, ἐν ᾧ ἐκδέσσεται ἡ Ἀκολουθία αὕτη, τοσαύτας ἐλλείψεις καὶ διαφορὰς φέρουσα περὶ τὴν τυπικὴν διάταξιν, ὥστε τὸ Ἀγιοταφικὸν χειρόγραφον ἀποβαίνει πρὸς αἰσχύνην. Ἐν τῷ χειρογράφῳ μετὰ τὴν τίτλον κεῖται ἡ ἐξῆς σημείωσις: «μεταγραφῆσα ἔκ τινος παλαιοῦ βιβλίου ἐν μεμβράναις, εἰρημέντος ἐν τῷ ναφ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μιχαήλ, ἐν χωρῷ καλουμένῳ Σουχῆ τῆς Βιθυνίας». Τὸ χωρίον λέγεται Συγῆ σήμερον. Ἐκ δὲ τοῦ χειρογράφου τούτου τοῦ ἔν μεμβράναις σωζομένου περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος, μετέγραψε τὴν Ἀκολουθίαν ὁ μακάριος πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος. Σ. Σ. Ε. Ε. Ν.

λετε τῷ Χριστῷ τὸ τῆς πίστεως ἐκτίθεσθαι γράμμα-
τεῖον. Χάρτης, καὶ μέλαν, καὶ κάλαμος γίνεται ὑμῖν
ἢ συνειδήσις, καὶ ἡ γλῶσσα, καὶ τὸ στήμα· βλέπετε
οὖν πῶς τὴν ὁμολογίαν χειρογραφεῖτε. Μὴ ἀστοχή-
σητε, ἵνα μὴ μεθοδευθῆτε· οἱ μέλλοντες ἀποθνή-
σκειν διατίθενται, καὶ γράφουσι τῶν ὑπαρχόντων
αὐτοῖς ἄλλον κληρονόμον· καὶ ὑμεῖς μέλλετε αὐ-
ριον ἐν τῇ νυκτὶ ἀποθνήσκειν τῇ ἀμαρτίᾳ· νῦν δὲ
διατίθεσθε, καὶ ποιεῖτε διαθήκην τὴν ἀπόταξιν· καὶ
γράφετε κληρονόμον τῆς ἀμαρτίας τὸν διάβολον· καὶ
ἀφήτε αὐτῷ τὰς ἀμαρτίας, ὡς πατρῶν κληρονο-
μίαν. Εἴ τις οὖν ὑμῶν ἔχει τι τῶν τοῦ διαδόλου ἐν
τῇ ψυχῇ, προσοψάτω αὐτῷ· ὁ ἀποθανὼν οὐκ ἐτι
ἐξουσιάζει τῶν ὑπαρχόντων· καὶ ὑμῶν μὴδεὶς ἔχεται
τι τῶν τοῦ διαδόλου ἐν τῇ ψυχῇ· διὰ τοῦτο καὶ
ἐστῶτες ἄνω τεῖνετε τὰς χεῖρας, ὡς παρ' ἀγγέλων
ἐρευνώμενοι μὴ τι τῶν τοῦ διαδόλου κρύπτηται
παρ' ὑμῖν. Μὴδεὶς ἔχθραν κατεχέτω. Μὴδεὶς ὀργὴν
φυλαττέτω. Μὴδεὶς μετὰ δόλου στικτέτω. Μὴδεὶς
μετὰ ὑποκρίσεως ἀκούετω. Προσοψάντες τῷ δια-
δόλῳ πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισδεύμα κακίας, ὡς
αἰχμάλωτοι στέκετε· τοιοῦτους γὰρ ὑμᾶς ὁ Χριστὸς
ἀγαράζει. Ἐκαστος ὑμῶν ὡς βλέπων καὶ μισῶν τὸν
διάβολον οὕτως αὐτῷ ἐμφυσήσει. Εἰσέλθετε εἰς τὰς
συνειδήσεις ὑμῶν. Ἐρευνήσατε τὰς καρδίας ὑμῶν.
Βλέπετε τί ἕκαστος ὑμῶν ἐπραξεν· εἴ τι τοῦ ἐναν-
τίου ἐστὶν ἐν ὑμῖν, μετὰ τοῦ ἐμφυσήματος ἀποπτύ-
σατε. Μὴδεὶς ἔστω ἐνταῦθα τῇ ὑποκρίσει Ἰουδαῖος.
Μὴδεὶς περὶ τοῦ μυστηρίου ἀμφιβαλλέτω. Ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ ἐρευνᾷ τὰς καρδίας ὑμῶν, τομώτερος ὢν
ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον. Νῦν ἐστῆκεν ἐπὶ
τὰς δυσμᾶς ὁ διάβολος τρίζων τοὺς ὀδόντας, συνά-
γων τὰς κόμας, κροτῶν τὰς χεῖρας, δάκνων τὰ χεῖ-
λη, μεμνῶς, θρηνῶν τὴν ἑαυτοῦ ἐρημίαν, ἀπιστῶν
ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἐλευθερίᾳ. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς ἴστη-
σιν ὑμᾶς κατέναντι αὐτοῦ, ἵνα, ἀποταξάμενοι αὐτῷ
καὶ ἐμφυσήσαντες, τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναλάβητε πό-
λεμον. Ἐπὶ τὰς δυσμᾶς ἔστηκεν ὁ διάβολος, ὅπου
ἡ ἀρχὴ τοῦ σκότους· ἀποτάσσεσθε αὐτῷ, καὶ ἐμφυ-
σῆσατε, εἶτα στρέφεσθε ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, καὶ συν-
τάσσεσθε τῷ Χριστῷ. Μὴ τις οὖν καταφρονήσῃ. Μετὰ
φόβου στήκετε. Πάντα φοβερά τὰ παρόντα καὶ
ἕρκετά. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἐνταῦθα
πᾶρεισι. Πάντες οἱ ἄγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι ἀοράτως
τὰς ὑμετέρας φωνὰς ἀπογράφονται· τὰ Χερουβὶμ καὶ
τὸ Σεραφὶμ νῦν ἐκ τῶν οὐρανῶν παρακύπτουσιν ἵνα
δέξωνται ἡμῶν τὰς συνθήκας, καὶ προσκομίσωσι τῷ
δεσπότη. Βλέπετε οὖν πῶς καὶ τῷ ἔχθρῳ ἀποτάσ-
σεσθε, καὶ τῷ δημιουργῷ συντάσσεσθε.

Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Στράφητε ἐπὶ τὰς
δυσμᾶς, ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν ἔχοντες· ὁ λέγω, τοῦ-
το καὶ ὑμεῖς λέγετε. Ἀποτάσσομαι τῷ Σατανᾷ,
καὶ πάση τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ πομπῇ
αὐτοῦ.

Τοῦτο τρίτον λέγει· πάντων ἀποκρινομένων. Εἶτα
ἐρωτᾷ αὐτοὺς τρίτον· Ἀπετάξασθε τῷ Σατανᾷ· Λέ-
γουσιν. Ἀπεταξάμεθα. Λέγει αὐτοῖς· Ἐμφυσήσατε
αὐτῷ. Εἶτα πάλιν λέγει αὐτοῖς· Στράφητε ἐπὶ τὰς
ἀνατολάς, ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν ἔχοντες· μετὰ φό-
βου στήκετε· ὁ λέγω, τοῦτο καὶ ὑμεῖς λέγετε· Καὶ

συντάσσομαι τῷ Χριστῷ· καὶ Πιστεύω εἰς ἓνα Θεὸν
Πατέρα κτλ.

(ἔπεται τὸ Σύμβολον, ἔχον· Ὁμολογῶ ἐν βάπτι-
[σμα]. Προσδοκῶ κτλ).

Τοῦτο τρίτον λέγει, πάντων ἀποκρινομένων· καὶ
ἐρωτᾷ αὐτοὺς τρίτον· Συνετάξασθε τῷ Χριστῷ· Λέ-
γουσιν· Συνεταξάμεθα. Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς·
Προσκυνήσατε αὐτῷ. Καὶ πάντων προσκυνούντων,
ποιεῖ εὐχήν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους
σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· νῦν
καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

Καὶ λέγει αὐτοῖς πάλιν· Ἰδοὺ, ἀπετάξασθε τῷ
διάδολῳ, καὶ συνετάξασθε τῷ Χριστῷ· τὸ γραμμα-
τεῖον ἐπληρώθη· ὁ δεσπότης αὐτὸ ἐν οὐρανοῖς κα-
τέχει. Βλέπετε τὰς συνθήκας φυλάξατε· τοῦτο ὑμῖν
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως προφέρεται τὸ γραμματεῖον· μὴ
ἀστοχήσητε περὶ τὸ κεφάλαιον, περὶ οὗ καὶ τοὺς κό-
πους εἰσπραχθήσεσθε. Βλέπετε μὴ αἰσχυνθῆτε ἐπὶ
τοῦ φοβεροῦ καὶ ἕρκετοῦ βήματος ἐκείνου, ἡνίκα
πᾶσαι τῶν οὐρανῶν [αἱ] δυνάμεις σαλεύονται, καὶ
πᾶσα τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις κρινομένη παρεστῆ-
κεν, ἀγγέλων μυριάδες, ἀρχαγγέλων στρατόπεδα,
τῶν ἄνω δυνάμεων τὰ τάγματα· ὅτι ὁ ποταμὸς
τοῦ πυρός, καὶ ὁ σκόληξ ὁ ἀκοίμητος, καὶ τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· τότε σου ἀναγνωσθῆναι ἔχει
τὸ χειρόγραφον. Ἐὰν ἦς ἐλεήμων καὶ φιλόανθρω-
πος, εὐθύς συνηγόρους ἔξεις τοὺς ἐλεηθέντας·
ἐὰν δὲ ἦς ἀπάνθρωπος καὶ ἀμετάδοτος, ἀνηλεὴς
καὶ λοιδορός, συκοφαντῶν τοὺς μὴδὲν σὲ ἠδικη-
κότας, τότε παρίσταται ὁ διάβολος κατηγόρων
καὶ λέγων· Δέδοτα· οὗτος λόγῳ μὲν ἀπετάξα-
το, ἔργῳ δὲ ὑπερέτησέ μοι. Καὶ λοιπὸν συγγά-
ζουσι μὲν οἱ ἄγγελοι, δακρύουσι δὲ ἐπὶ σοὶ πάντες
οἱ δίκαιοι· τὸ δὲ τέλος τῆς ἀποφάσεως βαρὺ, καὶ λε-
γόμενον· ἐὰν τις ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἐμπέσῃ εἰς κίν-
δυνον, ἢ προστάτας εὐρίσκει, ἢ φίλους παρακαλεῖ,
ἢ ὑπὸ συγγενῶν βοηθεῖται, ἢ διὰ χρημάτων ἐλευθε-
ροῦται· ἐκεῖ δὲ τοιοῦτον οὐδέν· οὐ πατὴρ βοηθῶν,
οὐ μήτηρ σπλαγχνιζομένη, οὐκ ἀδελφὸς περιτρέχων-
τες, οὐ φίλοι σπουδάζοντες· ἀλλὰ πᾶς ἄνθρωπος γυ-
μνός, καὶ μόνος, καὶ ἀπερίστατος, ὑπὸ τῶν ἰδίων
ἔργων ἢ βοηθούμενος, ἢ κατακρινόμενος· ἀδελφὸς
γὰρ οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἄνθρωπος· Βλέπετε
τοῖνυν, ἀσφαλίσασθε ἑαυτοὺς. Ἀπετάξασθε τῷ δια-
δόλῳ· μέχρι τέλους αὐτὸν μισήσατε. Συνετάξατε τῷ
Χριστῷ· μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς αὐτὸν δοξολογή-
σατε. Μετὰ ταύτης τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας πρὸς
τὸν δεσπότην Θεὸν ἀποδημήσατε. Μὴ ναυαγήσητε
περὶ τὴν πίστιν. Ἐλεήσατε πένητας. Μὴ υπερῖδοιτε
τοὺς ἀδικουμένους. Μὴ ἀρπάσητε τοὺς ἀδικουμέ-
νους². Μὴ συκοφαντήσητε τοὺς ἀνευθύνους. Ἀκοὴν
ματαίαν μὴ παραδέχεσθε. Ὑπερμαχεῖτε τῶν ἱερῶν
ὑμῶν, τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ἐν παντὶ καιρῷ ἀσφαλίζό-
μενοι. Οὐδὲν ὑπεστειλάμεν, τοῦ μὴ εἰπεῖν ὑμῖν τὰ

1) Λεῖπει δηλ. τὸ : εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν.

2) Πρόδηλον λέξως παρὰ Coar. Μὴ ἀρπάσητε τὰ
ἀλλότρια.

συμφέροντα. Αὐτοὶ λοιπὸν οἴδατε πῶς φυλάτετε· ἐγὼ γὰρ ὁ ἦν ἐν ἐμοὶ ἐποίησα, προειπὼν ὑμῖν τὰ συμφέροντα, μήποτε ἐπελθοῦσα ῥομφαία λάβῃ ψυχὴν ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἐπιτηρεῖ γὰρ ὑμῶν ὁ ἐχθρὸς λοιπὸν καὶ ῥῆμα, καὶ ἐνθύμημα, καὶ ἐννοίαν, καὶ κίνημα, καὶ πρᾶξιν· ἀλλ' ὑμεῖς οὕτως ἑαυτοὺς ἀσφαλίσασθε, ἵνα, τοῦ ἐξ ἐναντίας μηδὲν ἔχοντος λέγειν περὶ ὑμῶν φαῦλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς κρίσεως, παραστῶμεν τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ ἀκαταισχύντως, καὶ ἀκούσωμεν παρ' αὐτοῦ τῶν εὐκταίων ἐκείνην καὶ μακαρίαν φωνήν: «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». Αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνσεις σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν.

Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, λέγει αὐτοῖς: Ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν. Εἶτα λέγει: Ὑπὲρ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως καὶ εὐσταθείας τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, εἰπόμεν Κύριε ἐλέησον. Ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, παντὸς τοῦ παλατίου, καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν, καὶ τοῦ φιλοχριστοῦ λαοῦ, εἰπόμεν, Κύριε ἐλέησον. Ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν ψυχῶν ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ συντριβῆναι τὸν σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀσειστον, καὶ ἀφλεκτον, καὶ ἀναιμάκτον διαφυλαχθῆναι τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, εἰπόμεν, Κύριε ἐλέησον.

Καὶ σφραγίζει τὸν λαὸν κατὰ τὸ ἔθος ὁ ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἐκφωνεῖ: Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος. Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, λέγει: Ἐνδύσασθε, καὶ ὑποδύσασθε. Καὶ κατέρχεται, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ θυσαστρηίῳ, καὶ γινομένης τῆς τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων συνήθους εὐχῆς, ὑπὸ ἐνός τῶν διακόνων, ποιεῖ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τὴν εὐχὴν ταύτην, μὴ λέγων τὴν συνήθη ἐκφώνησιν ἐν τῷ τέλει τῆς εὐχῆς:

Δέσποτα, Κύριε ὁ Θεός, προσκάλεσαι τοὺς δούλους σου πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα καὶ καταξίωσον αὐτοὺς τῆς μεγάλης σου ταύτης χάριτος. Ἀπόλυσσον αὐτῶν τὴν παλαιότητα, καὶ ἀναγέννησον αὐτοὺς εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον· καὶ πληρώσον αὐτοὺς τῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος δυνάμεως, εἰς ἑνωσὶν τοῦ Χριστοῦ σου.

Καὶ πληρώσας τὴν εὐχὴν τῶν φωτιζομένων, ὁ διάκονος, ἀντὶ τοῦ κλίνας αὐτοὺς τὰς κεφαλὰς, λέγει: Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα προσέλθετε τῇ χειροθεσίᾳ καὶ εὐλογεῖσθε.

Καὶ πάντας χειροθετῶν ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα, ἔρχεται πλησίον τῆς ἁγίας Τραπέζης, καὶ ἐκφωνεῖ:

Ὅτι σὺ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν κτλ.

Καὶ ὁ λαός, Ἀμήν.

Εἶτα λέγει: Εἰρήνη πᾶσι· καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος: Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν· ἐπεύχεται πάλιν·

Ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὁ πάντας θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, λάμπων ἥως γνώσεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων· καὶ ἀξιώσον αὐτοὺς τῆς

ἀθανάτου σου δωρεᾶς, καὶ ἑνωσον αὐτοὺς τῇ ἁγίᾳ σου καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Σὸν γὰρ ἐστὶ τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν. Καὶ μετὰ τὸ, Ἀμήν, λέγει ὁ διάκονος: Ἐν εἰρήνῃ προσέλθωμεν. Ὁ λαός, Ἐν ὀνόματι Κυρίου. Καὶ εὐθέως ἀπόλυσις.

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ "ΗΘΙΚΟΙΣ", ΠΑΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ* ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ**

19. Οὐ κακῶς ἔνιοι λέγουσιν, ὅτι δεῖ τῶν ῥέων μᾶλλον ἐκπνευματοῦν τὸ οἶκημα καὶ τὸν τύπον ἢ τῶν ἀσκῶν τὸν ἀέρα τοὺς ἐγγχείαι τι βουλομένους χρήσιμοι· εἰ δὲ μή, γέμορτες ὄγκου καὶ φουθήματος οὐ προσδέχονται.

20. Φθόνος μετὰ βασκανίας καὶ δυσμενείας οὐδενὶ μὲν ἔργῳ παρὼν ἀγαθόν, ἀλλὰ πᾶσιν ἐμπόδιος τοῖς καλοῖς, κάκιος δ' ἄκροω-

* Ἴδε ἀριθμ. 20. σελ. 406—407

** Παρατιθέμεθα ὧδε καὶ ἡν ὁ κ. Μυστακίδης ἐπεμψε τῷ κ. Σαμαρτσίδῃ ἐπιστολήν.

Φίλε κ. Χρ. Σαμαρτσίδῃ Χαίρετε.

Μετὰ μεγάλης γαρυᾶς παρακολουθῶ ἐν τῇ «Ἐβδ. Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεολόγου» τῇ ἀνελέγκτῳ καὶ εἰδήμῳ ἀνελέγκτῳ τῶν ἐν τοῖς Ἡθικοῖς τοῦ Χαίρωνεως φιλοσόφου περιεχομένων παιδαγωγικῶν γνώσεων. Ὀνομάζετε τὴν δημοσίευσιν θησαυροί. Ἀληθῶς εἶνε θησαυροὶ ἀθησαύριστος ἔτι καθόλου δι' ἡμᾶς τοῦλάχιστον τοὺς Ἕλληνας καὶ κυρίως ἀφανῆς τοῖς μὴ γινώσκουσι τὰ ἴδια τῶν πατέρων αὐτῶν ἔργα κατὰ βίβος ἐπιζητοῦσι δὲ ἐκ ξένων συγγραμμάτων ἀντλῶσι μᾶθησιν ἔμφανῆς νῦν διὰ τῆς ὑμετέρας ἀξιεπαίνοιο δημοσιεύσεως γινόμενοι καὶ εἰς ἀνάγνωσιν εὐωνον καὶ μελέτην ἐπιτοίμῳ προβαλλόμενοι. Εἰλικρινῶς χαίρω ἐπὶ τούτῳ καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσον ὑμεῖς, φίλτατε, ὡς καλὸι καὶ εὐπρόσωποι δαδούχοι, ἔστε ὁ ἐκδότης τοῦ ἔργου, ὑμεῖς ὁ πρῶτος ἐν τάξει ἀναλαβὼν ἐν ἰδίᾳ διατριβαῖς τὰ κοινολογησῆτε τὰ χριστιανικώτατα καὶ παιδαγωγικώτατα διδάγματα τοῦ Ἡθικοφιλοσόφου, ὡς εἴθεται νῦν ἢ ἀποκαλῆται ὁ Παούταρχος, καὶ ἢ προλεάνητε τὴν ὁδὸν εἰς μελέτην βαθυτέραν τῶν κειμηλίων τούτων.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου ἐκ τῶν ἀπροσφρασεῖτων καὶ περιπλοκωτάτων ζητημάτων ὑπῆρξεν ἡ ἐξεύρεσις τοῦ τρόπου καὶ τῆς μεθόδου τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως κοινωνίας τινός, ἢ τοῦ ἔθνους, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὑφίσταται Παιδαγωγική. Ἐγὼ, φίλτατε, ἀεὶ διατελῶ φρονῶν καίπερ οὐχὶ εἰδικώτερον καὶ φιλοσοφώτερον τῆς ὑμετέρας φιλοφροσύνης ἀπηρητισμένος—πολλοῦ γε καὶ δεῖ—ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ μεταμόρφωσις τοῦ συστήματος τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως βαθυτέρῳ ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν καὶ ἔξαναγκάζουσι αὐτὰ πρὸς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην μορφήν. Παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ πρότετα μάλιστα δὲν θέλω ἢ ἀναφέρειν ταῦτα ὑμεῖς ἔστε κάλλιον ἐμοί. «Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα οὐδὲ ἐκ βᾶτου τρυφῶσι σταφυλήν» (Λοὺκ. 5', 44) «εἰ δὲ τραπέντων καὶ τρεφόμενων τῶν νέων πάντα ἴμῶν κατ' ὀρθὸν πλεῖ» (Πλάτ. Νόμ. Ζ', 813, δ.). Ἀλλὰ τί εἶνε τοῦτο τὸ εὖ; Πάντες ἀνάκαθεν ἐπέζητησαν τὸν τρόπον, τὴν μέθοδον τοῦ εὖ τρέφειν, τῆς ἀληθοῦς δῆλα δὴ, ὡς λέγομεν νῦν, καὶ ἀληθοῦς ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως ἢ ἀνεύρωσι· καὶ ἐγενήθησαν τόσα καὶ τόσα συστήματα διδασκαλίας καὶ μορφώσεως. Βουλευταί, νομοθέ-

μένω πάρεδρος καὶ δύμβουλος, ἀνιαρὰ καὶ ἀπὸ ἡ καὶ δυσπρόσδεκτα ποιῶν τὰ ὠφέλιμα διὰ τὸ πᾶσι μᾶλλον ἤδεσθαι τοὺς φθονοῦντας ἢ τοῖς εὖ λεγομένοις.

21. Πλοῦτος μὲν ὄντινα δάκνει καὶ δόξα καὶ κάλλος, ἐτέροις ὑπάρχοντα, φθονερός ἐστὶ μόνον· ἄχθεται γὰρ ἄλλων εὐτυχοῦντων· ὁ δὲ λόγος καλῶς λεγομένην δυσχεραίνων ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀγαθῶν ἀνιᾶται.

22. Ὡς τὸ φῶς τῶν βλεπόντων, καὶ ὁ λόγος τῶν ἀκουόντων ἀγαθὸν ἐστίν, ἂν βούλωνται δέχεσθαι.

23. Τὸν μὲν ἐφ' ἐτέροις φθόνον ἄλλαι τιρὲς ἀπαίδευτοι καὶ κακαὶ διαθέσεις ἐμποιοῦσιν, ὁ δὲ πρὸς τοὺς λέγοντας ἐκ φιλοδοξίας ἀκαίρου καὶ φιλοτιμίας ἀδίκου γεννώμενος οὐδὲ προσέχειν εἶ τοῖς λεγομένοις τὸν οὕτω διαχειόμενον, ἀλλὰ θορυβεῖ καὶ περισπᾷ τὴν διάνοιαν, ἅμα μὲν τὴν ἑαυτοῦ ἐξίτην ἐπισκοποῦσαν εἰ λείπεται τῆς τοῦ λέγοντος, ἅμα δὲ τοὺς ἄλλους ἐπιβλέπουσαν εἰ ἄγαρται καὶ θαυμάζουσαν, ἐκπληττομένην τε ὑπὸ τῶν ἐπαίων καὶ ἀγραινοῦσαν πρὸς τοὺς παρόντας ἢ ἀποδέχονται τὸν λέγοντα, τῶν δὲ λόγων τοὺς μὲν εἰρημένους ἐῶσαν καὶ προιεμένην, ὅτι λυποῦσι μνημονεύομενοι, πρὸς δὲ τοὺς λείποντας ταρattoμένην καὶ τρέμουσαν μὴ τῶν εἰρημένων βελτίους γένονται, σπεύδουσαν δὲ

ται καὶ φιλόσοφοι παιδαγωγοί, βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες μέρει σήμερον σκέπτονται πρὸς ἀποτελεσματικώτερον λύσει τοῦ ἐθνικοῦ πρὸ βλήματος τῆς παιδείας· χάριν τοῦ ἱθικοῦ καὶ ὕλικου συμφέροντος τοῦ ἔθνους, εἰς ὃν ἀνήκουσιν. Ἡμεῖς δὲ τί πράττομεν; προσπαθοῦμεν νὰ μιμώμεθα κατὰ σῶμα κατὰ φωνὰς καὶ κατὰ διάνοιαν τοὺς ξένους, ν' ἀποθαυμάζωμεν αὐτούς. αὐτοὺς δὲ τοὺς θαυμαστούς τῶν ἡμετέρων προγόνων, καίτοι, οὐκ ἄλλοις ἡμεῖς γρωμένοις παραδείγματιν ἄλλ' οἰκείους, εἰδαίμοσιν ἕξαστι γενέσθαι (Ἰσοκρ. Δημον. § 11). Τί θλοῦμεν ταῦτα; τί τὸ αἰρετόν, τί τὸ φευκτόν, τί τὸ καλόν, τί τὸ αἰσχρὸν πρέπει νὰ διδασκώμεθα παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἢ τοῦ ἔθνους ἀθανάτων προγόνων ἡμῶν, ἐφ' οἷς φιλοτιμοῦμεθα. Διὰ τὴν παιδαγωγικὴν πρὸς ἄλλοις ἔχομεν ἰδιαίτητα τὸν φιλόσοφον παιδαγωγὸν καὶ ἡθικολόγον Πλούταρχον ζήτησαν μ. Χ. Ὁ Πλούταρχος ἐν τῇ χρονολογικῇ σειρά τῶν παιδαγωγῶν μεταξύ τοῦ Κουιντιλιανοῦ καὶ τοῦ Ὀριγένης τατοῦσιν εἶνε, κατ' ἐμὲ ταπεινὸν κριτὴν—ἐπιτρέψατέ μοι τὸ ὕπο—ἀληθῆς κατηχητῆς πρὸς κατηχομένους λαλῶν. Κατηχοῦμενοι δὲ εἶνε οὐχὶ μόνον ἡ σύγχρονος αὐτῶν κοινωνία· ἦν ἐκπεσοῦσαν τῆς τῶν ἡθῶν καθαρότητος ἐξήτησε διὰ τῶν Ἡθικῶν αὐτοῦ νὰ διδάξῃ καὶ ν' ἀναμερρώσῃ ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἐπιγιγνώμενοι, ὅτινες ὀφείλομεν ὡς ἐγκόλιον νὰ φέρωμεν τὰ διδάγματα αὐτοῦ. Τὸ δ' ἐγκόλιον τοῦτο παρέχει ἡμῖν ὁ ἄριστος φίλος τῶν διδασκάλων καὶ τῆς νεότητος· ἡμεῖς φίλοι. Ὁ Πλούταρχος ἐν Ἀθῆναις παιδεύθη καὶ ἐν Ρώμῃ ἀκηθεῖς ἐπὶ Τραϊανοῦ, οὗ καὶ τὴν εὐνοίαν ἀπέλαυεν εἶνε μ. Χ. ὁ πρῶτος· Ἕλληνα παιδαγωγὸς ὁ πρὸ τῶν μεγάλων ἡμῶν τῆς Ἐκκλησίας πατέρων ἀκμάει. Βεβαίως ἀκαίρου δὲν θὰ ἦτο νὰ ὑποδείξῃ τις δι' ἀντιπαραβολῆς καὶ δι' ἀντιπαραθέσεως ὅτι αἱ ἐν τοῖς Ἡθικῶν τοῦ Πλούταρχου ἀρχαῖ συμβαδίζουσι τὰς ἀρχαῖς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ παραλλήλονται ἐν πολλοῖς τοῖς ἐκ τῆς Π. καὶ Νέας Διαθήκης παραγγέλμασι· τὸ ἰδῶν ὅμως τοῦτο ἔργον ἀρίεται ἡμῖν πάλιν τῷ καταληλωτέρῳ πρὸς νοιαύτας ζητήσεις ἅμα δὲ καὶ ἡ κατὰ στοι-

τάχιστα πάσασθαι τοὺς λέγοντας ὅταν κάλλιστα λέγῃσι, λυθείσης δὲ τῆς ἀκροάσεως πρὸς οὐδενὶ τῶν εἰρημένων οὐσαν ἀλλὰ τὰς φωνὰς καὶ διαθέσεις τῶν παρόντων ἐπιψηφίζουσαν, καὶ τοὺς μὲν ἐπαινοῦντας ὡς περὶ ἐμμανῆ φεύγουσαν καὶ ἀποπνιδῶσαν, προστρέχουσαν δὲ καὶ συναγελαζομένην τοῖς ψέγουσι τὰ εἰρημένα καὶ διαστροφουσιν· ἂν δὲ μηδὲν ἢ διαστροφήαι, παραβάλλουσαν ἐτέρους τινὰς ὡς ἄμεινον εἰρηκότας εἰς ταῦτο καὶ δυνατώτερον, ἕως διαφθείρασα καὶ λυμναμένη τὴν ἀκροάσιν ἄχρειον ἑαυτῇ καὶ ἀνόνητον ἀπεργάσθαι.

24. Δεῖ τῇ φιληκούᾳ πρὸς τὴν φιλοδοξίαν σπεισάμενον ἀκροᾶσθαι τοῦ λέγοντος ἴλεω καὶ πρᾶον, ὡς περὶ ἐφ' ἐστίασιν ἱερὰν καὶ θυσίας ἀπαρχὴν παρελημμένον ἐπαιροῦντα μὲν ἐν οἷς ἐπιτυγχάνει τὴν δίδραμιν, ἀραπῶντα δὲ τὴν προθυμίαν αὐτῆν τοῦ φέροντος εἰς μέσον ἢ γινώσκει καὶ πείθοτος ἐτέρου δι' ὧν αὐτὸς πέπεισται.

25. Τοῖς μὲν κατορθουμένοις ἐπιλογιστέον ὡς οὐκ ἀπὸ τύχης οὐδ' αὐτομάτως ἀλλ' ἐπιμελείᾳ καὶ πόρῳ καὶ μαθήσει κατορθοῦται, καὶ μιμητέον γε ταῦτα θαυμάζοντάς γε δὴ καὶ ζηλοῦντας· τοῖς

γεῖτα καὶ καθ' ὁμοειδῆ κεφάλαια κατὰ τάξιν τῶν γρυσῶν τ. Ὑ φιλοσόφου ἐπῶν, ὡς ἐστὶν ἴεῖν καὶ ἐν τῇ Μελέσση Ἀντωνίου τοῦ Μινχοῦ, τῇ ἐκ διαφόρων Ἀπομνημονευμάτων τῶν τε καθ' ἡμῶν καὶ τῶν θύραθεν βιβλίων συναρμολογηθεῖση ἐκδοθεῖση δ' ἐν Βενετίᾳ τῷ ἀρχῆ· διότι ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος δὲν φαίνεται κατ' ἐμὲ ὅλως ἀπορῶν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ αἰῶνος ἐν ᾧ ἴρξαντο διὰ τῆς διδασκῆς τῶν Ἀριστοῦ μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἐξαστράπτουσαι αἱ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλήθειαι. Ὡς διὰ τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν οἱ παράλληλοι τοῦ Πλούταρχου βίῳ μεγίστην σημασίαν κέκτηνται, οὕτω διὰ τὴν παιδαγωγικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἐν γένει ὁ περὶ Παιδῶν Ἀγωγῆς καὶ τὰ λοιπὰ Ἡθικῶν. Ἀρχὴ ἡ ἐργασία ὅσων εἶνε ἀξία πολλῆς προσοχῆς, ὡς ἴδη παρέχεται. Οὐ μόνον οἱ διδασκαλοὶ ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτῶν καὶ τοῖς λόγοις δύνανται νὰ ἔχωσι δίκην ἡμεροδείκτου καλλίστου ἀφορμῆς καὶ ἀφετηρίας, οὐ μόνον οἱ μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν γυμνασίων καὶ οἱ φοιτηταὶ διὰ τὰ θέματα αὐτῶν καὶ ἐκθέσεις ὠραῖα παραγγέλματα, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες γονεῖς ἰδίως οἱ ὀπισθοὶν γραμμάτων γεγευμένοι καλὸν ἐγκόλιον πρὸς μελέτην καὶ συμβουλήν καθ' ἐκείτην. Οὕτω πράττοντες θὰ φανῶμεν ἀληθῶς ὅτι σοφίαν ζητοῦμεν καὶ εὐδαμονίαν. Ἀλλ' ὡς τὴν τύχην αἰτίᾳ σθωσαν, οὐ τὸν τὰ ὕπο συμβουλεύοντα, ἴνα κατ' αὐτὴν τὸν Πλούταρχον εἴπω.

Ἐπαναλαυβάνων καὶ γραπτῶς τὰς συγχαρητικὰς μου εὐχὰς ἐπὶ τῇ συλλήψει τῆς ἰδέας ταύτης τῆς τοιοῦτον κοινωφελοῦς καὶ φιλικώτατα τὴν ὑμετέραν φιλότητα προσ-αγρεῦω

διατελῶ αἰεὶ ὁ αὐτός

προθυμότητος

B. A. ΜΥΣΤΑΚΙΑΝΗΣ.

Ἐν Ἐηροκρήνῃ, τῇ 6 Μαρτίου 1893.

δ' ἄμαρτανομένοις ἐπιστάναι χρῆ τὴν διάνοιαν, ὅφ' ὧν αἰτιῶν καὶ ὅθεν ἡ παρατροπὴ γέγονεν.

26. Ὡς (Ξενοφῶν) φησι τοὺς οἰκονομικούς καὶ ἀπὸ τῶν φίλων ὀνίνασθαι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, οὕτω τοὺς ἐγρηγορούτας καὶ προσέχοντας οὐ μόνον κατορθοῦντες ἀλλὰ καὶ δικμαρτάνοντες ὠφελουσιν οἱ λέγοντες.

27. Δικνοήματος εὐτέλεια καὶ ρήματος κενότης καὶ σχῆμα φορτικὸν καὶ πτόησις μετὰ χιρῶς ἀπειροκάλου πρὸς ἔπαινον καὶ ὅσα τοιαῦτα μάλλον ἀκρωμένους ἐφ' ἐτέρων ἢ λέγουσιν ἐφ' ἑαυτῶν καταφαίνεται.

28. **Ρᾶστόν ἐστι τῶν ὄντων τὸ μέμψασθαι τὸν πλησίον, ἀχρήστως τε καὶ κενῶς γιγνώμενον, ἂν μὴ πρὸς τινα διόρθωσιν ἢ φυλακὴν ἀναφέρεται τῶν ὁμοίων.**

29. Οὐκ ὀκνητέον αἰεὶ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἄμαρτανόρων ἀναφθέγγεσθαι, «**μὴ που ἄφ' ἐγὼ τοιοῦτος ;**»

30. Ὡς ἐν τοῖς ὄμμασι τῶν πλησίων ἐλλάμποντα τὰ ἑαυτῶν ὄρωμεν, οὕτως ἐπὶ τῶν λόγων δεῖ τοὺς ἑαυτῶν ἐνεικονίζεσθαι τοῖς ἐτέρων, ἵνα μήτ' ἄγαν καταφρονῶμεν ἄλλων, αὐτοῖς τε προσέχωμεν ἐν τῷ λέγειν ἐπιμελέστερον.

31. Γενόμενοι καθ' αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀκράσεως καὶ λαβόντες τι τῶν μὴ καλῶς ἢ μὴ ἱκανῶς εἰρησθαι δοκούντων, ἐπιχειρῶμεν εἰς ταῦτό καὶ προάγωμεν αὐτοὺς τὰ μὲν ὥσπερ ἀναπληροῦν, τὰ δ' ἐπανορθοῦσθαι, τὰ δ' ἐτέρως φράζειν, τὰ δ' ὅλως ἐξ ὑπαρχῆς εἰσφέρειν πειρῶμενοι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

32. Τὸ μὲν ἀντειπεῖν οὐ χαλεπὸν ἀλλὰ καὶ πλυνρῆδιον εἰρημένῳ λόγῳ· τὸ δ' ἕτερον ἀνταναστῆσαι βελτίονα παντάπασιν ἐργῶδες.

33. Οἱ μὲν καταφρονητικοὶ καὶ θρασεῖς ἤττον ὠφελοῦνται ὑπὸ τῶν λεγόντων, οἱ δὲ θαυμαστικοὶ καὶ ἄκακοι μάλλον βλέπτονται.

24. Δεῖ τὸν μὲν ἔπαινον ἀφελῶς τοῖς λέγουσι τὴν δὲ πίστιν εὐλαβῶς προίεσθαι τοῖς λόγοις, καὶ τῆς μὲν λέξεως καὶ προφορᾶς . . . εὐμενῆ καὶ ἀπλοῦν εἶναι θεατήν, τῆς δὲ χρείας καὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων ἀκριβῆ καὶ πικρὸν ἐξεταστήν, ἴν' οἱ μὲν **λέγοντες μὴ μισῶσιν, οἱ δὲ λογοὶ μὴ βλάπτωσιν.**

25. Πολλὰ ψευδῆ καὶ πονηρὰ δόγματα λαμβάνομεν εὐνοίᾳ καὶ πίστει τῇ πρὸς τοὺς λέγοντας ἐνδεχόμενοι.

(Ἀκολουθεῖ)

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

Η ΛΥΡΑ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ.

Χειμῶνας, νύχτα, συντροφιά· ταιριάζουν παραμύθια·
γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ δὲ θὰ ἴντραπῶ
παραμυθᾶκι νὰ σᾶς πῶ,
ποῦ ἔχει μάνα τὴν Ψευτιά καὶ μοιάζει τὴν Ἀλήθεια.

Τὰ παραμύθια ταῖς βραδιαῖς εἶναι χρυσῆ συνήθεια!
νὰ κάθωνται οὐλ' ἢ γενιὰ
τριγύρω 'ς τὴ ζεστὴ γωνιά!
νὰ ράβουνε, νὰ τραγουδοῦν, νὰ λὲν καὶ παραμύθια!

Σὰν παραμύθι, θὰ τὸ πῶ 'ς τὴ γλῶσσα τῆς γιγαγιᾶς μου.
συμπάθειο, ἂν ἢ γλῶσσ' αὐτὴ
πειράξῃ μερικὸς 'ς τὰφτι!
μένα μ' ἀρέσει! κ' εἶν' αὐτὴ ἢ γλῶσσα τῆς καρδιάς μου!

Μὰ βλέπω, σὰς στενοχωρῶ μ' αὐτὰ, ποῦ μουρμουρίζω!
μὰ . . . ξέρω . . . πῶς νὰ σᾶς τὸ πῶ! . . .
τὰ λόγια λίγο τ' ἀγαπῶ! . . .
λοιπὸν ἀρχὴ παραμυθιοῦ καὶ σὰς καλῆσπερίζω . . .

* *

Ἡ Ἀφροδίτη, ἢ γλυκειά, μὲ τὸ χαμόγελό της,
σὰ μάνα ποῦ ἦτανε κι' αὐτὴ,
πολλαῖς φοραὶς κι' ἀπὸ τὰφτι
τό ἴπιανε τὸ τρελό της! . . .

Καὶ κάμπετε, ποῦ θύμονε μὲ τὸν καλό της Ἄρη,
ξεθύμαινε μὲ τὸ παιδί! . . .
καὶ τοῦ ὄδινε μὲ τὸ ραδί,
τοῦ μικροκατεργάρον! . . .

Ταῖς ἔτρωγε· μὰ πάντ' αὐτὸς εἶχε γλυκειά συμπάθεια
'ς τὴ μάνα· καὶ κακιὰ ὀργὴ
σὲ 'κεῖνο τὸ κακὸ βεργί,
ποῦχε τὰ μαῦρ' ἀγκάθια! . . .

Βρίσκει λοιπὸν καιρὸ κι' αὐτὸς ἐκεῖ 'ς τὸ θεῖο δῶμα,
πνῆσῃ κι' ἀρπάξει τὸ βεργί,
πετᾷ 'π' τὸν οὐρανὸς 'ς τὴ Γῆ
σκάθει, τὸ χῶνει βιαστικά, νὰ λυώσῃ 'κεῖ 'ς τὸ χῶμα!

Μὰ 'κεῖνο ἦταν ἀθάνατο! . . . γιὰτ' ἦταν ποτισμένο
μὲ αἴμ' ἀθάνατου θεοῦ!
τοῦ Ἐρωτα τοῦ κραταιοῦ!
γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀπέθανε 'ς τὴ γῆ καταχωμένο! . . .

Κι' ἀπ' τὴν καρδιά του μίαν αὐγὴν πετιέται μὲ καμάρι,
σὰ μοσχαφράτη κοπελιά,
μὰ φουντωτῆ τριανταφυλλιά
ἴντυμένῃ μὲς 'ς τὰ πράσινα, ὅλο μορφιά καὶ χάρι!

Κι' ἀπ' τῆς μορφοτριανταφυλλιάς τὴ δροσερῆ ἀγκάλῃ
μῖαν ἄλλην αὐγούλα τ' ἀπριλιοῦ
μ' ἓνα χρυσὸ φιλὶ τοῦ ἡλιοῦ
γεννιέται τὸ τριαντάφυλλο μὲ τὰ οὐράνια κάλλη!

Τῆς ἀθώοτης 'ς τὴν ἀρχὴν εἶχε τὴν ἀσπρὴν ὄψη·
κ' ἐκρύβονταν ἀπὸ ἴντροπῆ
νὰ μὴ τὸ ἰδῆ κανεὶς καὶ πῆ,
«Ἄχ! τί μορφιά!» — καὶ τὸνερο τῆς ἀθώοτης κόψη! —

Μὰ Θέ μου! κρύβεται ποτὲ τῆς ἔμμορφιάς ἢ χάρι; . . .

—Εἶν' ἀστραπὴ ἢ ἔμμορφιά! . . .

δὲν τὴ σκεπάζει συγνεφιά,

ποῦ σκέπασε καὶ ὀσκότισε καὶ ἥλιο καὶ φεγγάρι!

καὶ δὲν προφθαίν' ἢ ἔμμορφιά τοῦ ρόδου νὰ προβάλλῃ

καὶ νά! τ' ἀνδόνι ἐραστῆς

τῆς ἔμμορφιάς, ἐγκωμιαστῆς,

πετᾶ σιμά του κι' ἀρχινᾷ νὰ τοῦ παινᾷ τὰ κάλλη,

«Λουλουδί μου μωσχόμορφο! ποῦ μοῦ ἦσανε κρυμμένο;

. . . ἄχ! . . . τέτοια κάλλη φλογερά

ἐγὼ δὲν τὰ εἶδ' ἄλλην φορά

ἐδῶ 'ς τὴ γῆ, ποῦ τριγυρνῶ, 'ς τὸν κόσμον αὐτὸ, 'ποῦ

[μένω!]

Γλυκεῖά μου ὄψη ἀγγελικιά! κι' ἀπὸ μωσχαῖς γεμάτη!

καὶ ἴμορφοντροπαλὴ ματιά!

σὲ ποιά μοῦ ζουσεξ ξενιτειά,

κι' ὡς τόρα δὲν σ' ἐχάιρονταν τὸ ῥωτικό μου μάτι;

Μωσχάνθι μου! πῶς δὲν ἀνεῖ τὰγγελικό σου στόμα

κι' αὐτὸ 'να λόγον νὰ μοῦ πῆ; . . .

—Μ' αὐτὸ σκυμμένο ἀπὸ ἄντροπὴ

τὰ μάτια του δὲ σήκωνε ἀπὸ τῆς γῆς τὸ χῶμα! . . .—

Μὰ ξαφνικὰ σὰν ἀστραπὴ κρυφὸ ἀρπάζει χέρι

τὸ ρόδο, ἀέρι πρωϊνὸ,

τὸ γέρνει κατ' τὸν οὐρανὸ,

νὰ δεῖξῃ πῶς κατέβηκεν ἀπ' τοῦρανοῦ τὰ μέρη!

Τάνδονι πλιά σὰν ἐννοίωσε, πῶς πέσανε τὰ κάλλη

'ς τὴ Γῆ ἴψηλά 'π' τὸν οὐρανὸ,

νοιώθει τὸν πόνο πλεῖο ἀγνό,

κι' ἀρχίζει ἀπὸ τὰ σπλάχνα του τὴν ἔμμορφιά νὰ ψάλλῃ.

Θαῦμα! μυστήριον! . . . τοῦ πουλιοῦ τὰ λόγια πλεῖα δὲ

[μοιάζαν

τὴν πρώτη ἀχρωμὴ μιλιὰ! . . .

οὐράνια γείνκα λαλιά!

γείνκων θεία μελωδιὰ καὶ σὰν τὸ μέλι στάζαν.

Ἢ ὅταν 'ς τὸν κόσμον, σὰν αὐγὴ τοῦ ἀπριλιοῦ, χαράξῃ

ἢ ἔμμορφιά, μιὰ τῆς ματιὰ

ἀνάφτει 'ς τὴν καρδιὰ φωτιά!

κι' εἶναι τραγοῦδι ὁ κοχλασμός, ὅταν τὸ σπῆθος βράξῃ!

Βράζει! καὶ βγαίνει ὁ ἀχνὸς σὰ γέλιο καὶ σὰν κλάμμα!

—θυμιὰμ' ἀγνό 'ς τὴν ἔμμορφιά!—

γέλιο καὶ κλάμμα συντροφιὰ

γεννοῦν τραγοῦδι, ποῦ γελᾷ, μὰ καὶ διακρούει ἀντάμα.

Τέτοια τραγοῦδια τὸ πουλι γιὰ τὸν ἀνθὸς ἀρχινίζει·

τὸ ρόδο νοιώθει ταραχὴ

μέσ' 'ς τὴν ἀθῶα του ψυχῆ,

κ' ἢ ὄψη του ἢ κάτασπρη χλωμιάζει, κοκκινίζει! . . .

Πρωὶ καὶ βράδου κελαδεῖ τὸ ρωπευμένο ἀνδόνι

τάνθοῦ τὰ κάλλη τὰ ἱερά,

τοῦ λέει τραγοῦδια φλογερά

ποῦ τέλος Ψάλλῃ κ' Ἐμμορφιά ὁ Ἔρωσ ἀνταμόνει!

Πολλαῖς αὐγούλαις μὲ δροσιὰ καὶ νύχτες μὲ φεγγάρι

κρυφομιλοῦν ἐρωτικά

καὶ λόγια λέγουνε γλυκὰ

ἀνδόνι καὶ τριαντάφυλλο, τὸ ἐρωτικὸ ζευγάρι!

Γλυκὸ πουλάκι κ' ἔμμορφιά τί λένε; ποιὸς τὸ ξέρει! . . .

ἔχουν τὴ γλῶσσα μυστικὴ!

ἴσως ψυχὴ ἐρωτικὴ

θὰ ξέρῃ λίγο, ὅταν μιλή 'ς τὰγαπνιτὸ τῆς ταῖρι! . . .

Θέ μου! δός μου τὸ χάρισμα, κ' ἐγὼ νὰ ξέρω ὅσα

μὰς ψάλλει τὸ γλυκὸ πουλί!

ἢ ἔμμορφιά τί μὰς μιλεῖ! . . .

τί λέει τὰγέρι, σὰν περνᾷ, καὶ πάρε μου τὴ γλῶσσα!

* *

Τέτοια τὰ μέτρα τοῦ ἀνθοῦ καὶ τάνδονιοῦ ἢ γλῶσσα,

—Οὐράνια γλῶσσα! μαγικὴ!—

ποῦ σὰν τρελὰ τρέχαν ἐκεῖ

ὅσα εἶχαν σπλάχνα μὲ ζωὴ, σὰν τὰ πουλιὰ 'ς τὴν

[κλῶσσα!]

Πῖναν τὸ μῶσχο τῆς ἔμμορφιάς! κι' ἀκούανε τάνδονι,

κι' ἐκεῖ—μὲ βάσανα πολλὰ—

'ς τὴ ρίζα τῆς ροδιῆς κολλᾷ

καὶ ἢ κωλὴ χελῶνι!

Βαρὺς ὁ δρόμος! μακρυνός! 'ς ὅποιονβαραῖα ἔχει πόδια!

μ' ἂν ἦναι γιὰ τὴν καλλονὴ,

χελῶνας πέρν' ὑπομονή!

τὰ χρόνια πέρνει γιὰ στιγμαῖς! βροῖσκ' εὐκολαῖς τὰ

[μῶποδια!]

Πηγαίνουν τὰλλα κ' ἔρχονται, μὰ ἢ χελῶνα μένει

ἀσάλευτη 'ς τὴ ρίζα ἐκεῖ!

τὴν μέθυσεν ἢ μουσικὴ! . . .

καὶ μέσα 'ς ὄνειρα γλυκὰ πεθαίν' εὐτυχημένη! . . .

Πεθαίνει! ναί! μ' ἀφῆκε 'κεῖ νεκρὸ χωρὶς νὰ πάλῃ

τὸ στοιχειωμένο τῆς κορμῆ! . . .

ἴσως κ' ἐρθῆ καμμιά στιγμὴ

νὰ πάρῃ εὐχὴ 'π' τὸν οὐρανὸ καὶ ξαναζήσῃ πάλι! . . .

* *

Περνοῦνε χρόνια καὶ καιροί· ἔρχεται ἡμέρα στέλλει

'ς τὴ Γῆ ὁ Δίας τὸν Ἐρμῆ,

ποῦ εἶχε 'ς ἀγάπην καὶ τιμὴ,

καὶ τέτοια παραγγέλλει,

Πέτα, Ἐρμῆ μου, 'ς τὴ Λιτώ! . . . καὶ νὰ τῆς πῆς ἀπόψε

τὰ φλογερά μου τὰ φιλιὰ! . . .

πέρνα κ' ἀπ' τὴν τριανταφυλλιὰ,

γι' αὐτὴ 'να ρόδο κόψῃ! . . .

Πετᾷ ὁ Ἐρμῆς, περνᾷ 'ς τὴ Γῆ καὶ σταματᾷ μὲ χάρι·

συμῶνει 'ς τὴν τριανταφυλλιὰ,

φοβοῦνται, φεύγουν τὰ πουλιὰ

'ς τὸ θεῖο Παλλικάρη! . . .

Κόψῃ τὸ ρόδο ὁ θεός· 'κείνον τὸν ἀγκυλῶνει,

πανεῖ, τ' ἀφίνει 'ς τὴν πληγὴ!

τὸ ρόδο πέφτει ἐκεῖ 'ς τὴ γῆ

καὶ δίπλα 'ς τὴ χελῶνι.

Βγάζει τὰγκάθια τὰ πικρὰ καὶ σκύβει νὰ τὸ πάρῃ

. . . ἀλλά! τί θαῦμα! ἀκούει ἐκεῖ

γλυκεῖα! οὐράνια μουσικὴ

ἀπ' τὸ ξηρὸ κουφάρι! . . .

Φέρνει τὸ καύκαλο ἔς τὰφτι κρατῶντας τὸ λουλουῖδι,
κι' ἀκούει μέσα νὰ λαλή
γλυκὰ τς ἀγάπης τὸ πουλί
ἔρωτικό τραγοῦδι! . . .

Τραγοῦδι! τὸ θεϊότερο ἀπ' ὅλα τὰ καλά μας!
πῶς χώνεσαι βαθιὰ βαθιὰ
ἔς τὴν τρυφερή μας τὴν καρδιά!
φεύγ' ἢ ψυχὴ μας! μὰ σὺ ζῆς καὶ μέσ' ἔς τὰ κόκκαλά μας!

* *

Ἄρπάζει ὁ Ἑρμῆς τὸ εὔρημα! . . . σὰ φρόνιμος πρὶν
[φύγη,
γέρνει τὸ γόνα μιὰ στιγμή
καὶ τῆς χελώνας τὸ κορμί,
νὰ μὴ σκορπίση, τεχνικὰ μὲ τρεῖς χορδαὶς τυλίγει.

Ὁ κλέφτης! . . . ἀπ' τὸ μάγκανο λοιπὸν τῆς Ἀφροδίτης
αὐτὸς τὰ πῆρε τὰ σχοινιά! . . .
κι' αὐτὴ μὲ τόση ἀπονιά
ἄδικα τότε ἔπαίδευε τὰγαλιτὸ Παιδί της! . . .

Ὁ Πόθος καὶ ὁ Ἰμερος, κι' αὐτοὶ τῆς Ἰδίας
[γένναις,
ἔς τῆς μάνας τὴ παραγγελιά
ἀπ' ἀνδρονίου χρυσῆ κοιλιά
ἐπῆραν σπλάγχνα κι' ἐπλεξαν τρεῖς κόρδαις μαγεμ-
[μέναις! . . .

* *

Φθάνει ἔς τὴ θύρα τῆς Ἀπτῶς, καὶ κατὰ τὴ συνήθεια
κρούει, κι' ἐκείνη ἀπαντᾷ,
μπαίνει, τὴ βρῖσκει καὶ κεντᾷ,
χωρὶς νὰ δείχνουν ταραχὴ τὰ μαγικά της στήθια!

Τὴν χαιρετᾷ μ' ὑποταγή, μὲ σεβασμὸ, μὲ τάξι,
τῆς λέγει τὰ μηνύματα,
τοῦ Δία τὰ φιλήματα,
καὶ δὲ σπκόνει ἀπὸ ἄντροπὴ μᾶτι νὰ τὴν κυττάξη.

Ἦσ τοῦ Δία τὰ φιλήματα δὲν ἄλλαξ' ἢ θωριά της! . . .
εἶχε καιρὸ νὰ θυμηθῆ
τὸ Δία· κι' εἶχε κοιμηθῆ
ἢ ἀγάπῃ ἔς τὴν καρδιά της! . . .

« Δὲ χαιρέται ὁ Ζεὺς, τοῦ λέει, τὴ δόξα τὴ μεγάλη! . . .
» τῆς Ἑρας τοῦ τὴν καλλονή! . . .
» μόν' ἀγαπᾷ μιὰ ταπεινὴ
» πόχει θνητὰ τὰ κάλλη; ! . . .

» Δὲν ἔμπορεῖ ἢ ἀγάπῃ του πλιά νὰ μὲ συγκινήσῃ! . . .
» καὶ . . . τὸν παρακαλῶ πολὺ,
» νὰ μὴ μοῦ στέλλει πλιά φιλί! . . .
» καὶ νὰ μὲ λησμονήσῃ! . . . »

Τέτοια θεοὶ ἀπὸ θνητοὺς ν' ἀκούνε, χολοσκάνουν! . . .
καὶ τοῦρθε τόση προσβολή!
τὸν πνίγει τοῦ θυμοῦ ἢ χολή!
καὶ . . . νευρικὰ τὸν πιάνουν! . . .

Μὰ λόγο νὰ τῆς πῆ ψυχρὸ . . . φοβεῖτ' ἀπὸ τὸν Δία! . . .
κι' ἀπ' τὸ θυμὸ του τὸν κακὸ
τραβᾷ ταὶς κόρδαις! . . . καὶ γλυκὸ
ἀκούεται κελᾶδῆμα κι' οὐράνια μελωδία! . . .

Γλυκοζαλιζέτ' ἢ Ἀπτῶ! . . . σπρώχνει τὸ κέντημά της! . . .
ἀνοίγει τὴν κλειστὴ ἀγκαλιά! . . .
ροφᾷ τοῦ Δία τὰ φιλιὰ
μ' ἔν' ἀναστέναγμα της! . . .

Πετιέτ' ἀπάνω σὺν τρελή! . . . καὶ τὴν καρδιά της πιάνει·
νοιώθει τὸ στήθος νὰ χτυπᾷ! . . .
νοιώθει τὸν Δία π' ἀγαπᾷ! . . .
καὶ μιὰ φωνὴ τρεμουλιαστὴ ἀπὸ τὸ στήθος βγάνει! . . .

« Ἄχ! πάλ' ἦρθε ἢ ἀγάπῃ του ἔς τῶν σπλάγχων μου
[τὰ βᾶθῃ!
μὰ . . . πῶς αὐτὸ τὸ ξαφνικὸ; !
ἄχ! πάθος τόσο ἡδονικὸ
ποτὲ δὲν τόχω πάθει! »

« Τ' ἔχεις ἔς τὰ χέρια αὐτοῦ, Ἑρμῆ; ! τί μάγια μῶχεις
[κάμει; ! . . .
αὐτὴ ἢ οὐράνια μελωδία
τὰνθοῦ τὰ κάλλη κι' ἢ εὐωδιά
φλόγα μ' ἀνάψαν ἔς τὴν καρδιά καὶ τρέμω σὺν καλάμ!»

Μόσχος, μορφιά καὶ μελωδία ἔς τὰ σπλάγχνα τὰ δικά της
φλόγα γενῆκαν θεϊκῆ! . . .
καὶ φῶς ἐχύνονταν γλυκὺ
ἀπὸ τὰ σωθικά της! . . .

Στέκετ' ἀκίνητη! βωδή! . . . ἔς τὸν οὐρανὸ στυλόνει
τὰ δυὸ της μάτια τεντωτά! . . .
σφίγγει τὰ χέρια δυνατὰ! . . .
ἀγριεύεται! . . . σὺν μπτρικοὶ νὰ τὴν κρατοῦσαν πόνοι!

Μυστήριό μέγα! ἀπ' τὸ γλυκὸ καὶ λαμπερὸ ζευγάρι
τῶν δυὸ ματιῶν της φωτεινὸ
πετᾷ ἕψηλά ἔς τὸν οὐρανὸ
θεῖο ζευγάρι ἀδελφικὸ! . . . ὁ Ἥλιος τὸ Φεγγάρι!

Λύρα ὀλόχρυση βαστᾷ τῶνα μὲ θεία χάρι
καὶ μὲ χαμόγελο γλυκὸ! . . .
τᾶλλο δὲ χέρι ἀγγελικὸ
λουλουῖδι παρθενιαῶς κρατεῖ καὶ κυνηγοῦ δοξάρι!

Μὲ μπτρικὸ χαμόγελο ἢ μάνα ἀναγαλλιάζει
καὶ ἢ καρδιά της σπαρταρᾷ!
κι' ὁ Ζεὺς μὲ πατρικὴ χαρὰ
τὰ δυὸ παιδιὰ ἀγκαλιάζει! . . .

* *

Πετᾷ ὁ Ἑρμῆς χαρούμενος, πῶς ἔπετυχ' ἢ δουλειὰ του
καὶ φθάνει εὐθύς ἔς τὸν οὐρανὸ,
στέκει μὲ τρόπο ταπεινὸ
ἔμπροστὰ ἔς τὸ Βασιλιά του.

Τὸν βρῖσκει μὲ χαμόγελο, ποῦ σπάνια ἀνατέλλει
ἔς τὰ χεῖλη του τὰ σοβαρά,
καὶ μὲ σπαρταριστὴ χαρὰ
ἔς τὰ διαμαντένια του παιδιὰ φιλιὰ πατέρα στέλλει!

« Πῶς ἔπετυχ' ἢ παραγγελιά, ἢ ὄψη μου τὸ δηλώνει
μὰ μένα μὴ μ' εὐχαριστῆς! . . .
καὶ οὔλα νὰ τὰ χρεωστῆς
δὲ τούτη τὴ χελώνη! . . .

Ναί ! ... ἔς τὰ φιλιὰ Σου ταραχὴ δὲν ἔδειχνε καμμία !
δὲν εἶχε ἀγάπη ἔς τὴν καρδιά !
ὠμοιαζε θάλασσα βιδιά,
ποῦ δὲν τὴν δέρονει ὁ βοριάς κ' ἡ ἄγρια τρικυμία.

Ἄμὰ καὶ λόγια, Βασιλιά, ψυχρὰ γιὰ Σὲ ν' ἀκούω ! ...
ὄργη μ' ἀρπάζει δυνατὴ ! ...
κρατοῦσα τὴν χελώνα αὐτὴ ...
τὴν σφίγγω ἀπὸ κρυφὸ θυμὸ καὶ ταῖς χορδαῖς της
[κροῦω !] ...

Καὶ γιὰ νὰ δεῖξη ὁ Ἐρμῆς ταῖς ἔκρουσε καὶ πάλι ...
χύνεται θεῖα μελωδιά ! ...
ποῦ καὶ τοῦ Δία ἡ καρδιά
ἀρχίνισε νὰ πάλλη ! ...

« Ἀχ ! τί 'ναι τοῦτο τὸ καλὸ ἔς τοῦράνιό μου δῶμα ! ..
αὐτὴ ἡ γλυκεῖα της ἡ λαλιά
νωπὰ μοῦ φέρνει τὰ φιλιὰ
ἀπ' τῆς Ἀπτώς τὸ στόμα ! ...

Εὐλογημένη κι' ἀπὸ Μὲ κι' ἀπὸ τὴ θεῖα Μοῖρα ! ...
φέρ' τὴν, Ἐρμῆ πάλι ἔς τὴ Γῆ ! ...
—καὶ κάθε ψυχικὴ πλνγὴ
οὐ ! νὰ γιατρεύης Λύρα ! ...

Σύ ! ἔς τὴν πικρὴ ἀπελπισιὰ δίνε γλυκεῖα βοήθεια !
τὸ λάλημά σου τὸ γλυκὸ
ἄγιο νὰ ἴναι γιατρικὸ
σὲ πληγωμένα στήθια ! ...

Κι' αὐτὸ τὸ κάλλος, ποῦ κρατεῖς ἔς τὴ γῆ πῶς εἶχε
πέσει ; !
... κείνο ! ... τάγγόνι τὸ τρελό ! ...
αὐτὸ τοῦράνιο μας καλὸ

ἔς ταῖς τρέλαις του θὰ τῶριξε ! Γῆ κι Οὐρανὸ νὰ δέση !

Ἔλα ! κιαὐτὴ τὴν Ἐμμορφιά, ἂν καὶ δικό μας κτῆμα,
φέρ' τὴν, Ἐρμῆ, ἔς τὴ Γῆ κι' αὐτὴ !
γιὰ νὰ πιστεύουν οἱ θνητοὶ
τὸν Οὐρανὸ ! κι' ὅτι ἡ ζωὴ δὲ σβύνεται ἔς τὸ μνήμα !

*
* *

Τὴ μουσικὴ, ποῦ συγκινεῖ, τὸ κάλλος ποῦ τρελαίνει,
ἔς τοῦ Δία τὴ διαταγὴ
φέρνει ὁ Ἐρμῆς πάλι ἔς τὴ Γῆ,
τῶνα τὸ δίνει ἔς τὸ Ὁρφέ, καὶ τᾶλλο ἔς τὴν Ἐλένη ! ..

Μύριας ψυχαῖς ἐδώρισε ἔς τὰ τέλειωτο Σκοτάδι
μανῆς θνητῆς ἡ κα λ λ ο ν ἡ
μὰ καὶ τῆς λ ὕ ρ α ς ἡ φ ω ν ἡ
τὴν σκλαδωμένη Ἐμμορφιά τὴν ἐβγαλ' ἀπ' τὸν
[Ἄδῃ ! ...

ΧΡ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.

Ἡ ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΝΥΚΤΟΣ*.

Ὁ Θαύμας λαθὼν τὴν χρυσὴν ἄλυσον ὑπεκλίνατο
καὶ ἐξῆλθε—ἠκολούθησε λέγουσά μοι ἡ μέροφ περι-
στερὰ—καὶ ἡ κόρη τῆς νυκτὸς ἀπέμεινε ὄνειρώτ-
τουςα ἐνηδύνας μετ' ἀπλανοῦς βλέμματος τὴν ἐπι-

κειμένην ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀγρίου καὶ διακκοῦς αὐτῆς
πόθου, ἐν ᾧ χρόνῳ ἡ νύξ, ἱκανῶς ἤδη προβῆσα,
ἀπέκρυπτε τέλειον τὸν λαμπετόντα φοῖθον ὑπὸ τὸν
παμμέλανα πέπλον της. Ἐπτερούγισα μακρὰν περι-
λυπος δι' ὅσα ἤκουσα καὶ ἐσεψέχημην νὰ δηλώσω τῇ
ἀτυχεῖ Ροδείξ τὰς ἀπηνεῖς τῆς γοήσεως βουλὰς.
Ἄλλὰ, φεῦ ! οὐδαμῶς ὠφέλει τοῦτο· διότι, πῶς θὰ
ἠδύνατο νὰ διαφύγη ; εἰσπηδῶσα εἰς τὰ κύματα ὡς
ἀφρόνως ἐξεστόμισεν ; ἀλλ' ὁ Θαύμας, ὁ πιστὸς τῆς
γοήσεως θεράπων, ἀγρύπνως φρουρῶν θὰ συνελάμ-
βανεν αὐτὴν πᾶραυτα καὶ θὰ ἐδέσμευε διὰ τῆς αὐτῶ
παρὰδοθείσης μαγικῆς ἀλύσεως. Οὐδέν, οὐδέν ἠδυ-
νάμην νὰ πρᾶξω ἐγὼ τὸ μικρὸν πτηνόν, ἀλλ' ἔμα-
κρύνθην ἀπελπισ καὶ ἀπεφάσισα μόνον ν' ἀκολου-
θήσω λάθρα τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ τὰς καταράτους ἐκεί-
νας ὑπάρξεις· ἴσως, διενότηθη, ἡ ἀγνή Νύμφη κατὰ
τινα ἀπροσδόκητον συγκυρίαν ὑπὸ τοῦ Θείου ἐπι-
τελουμένην, δυνηθῆ νὰ σωθῆ.

Ὁ Φοῖθος ἀνέτειλεν, ὁ Φοῖθος ἔδυσε καὶ πάλιν.

Ὁ φάρος ἀνήθη ἐπὶ τοῦ παραλίου βράχου, ἀλλ'
ἡ κόρη τῆς νυκτὸς, τίς οἶδε ποῦ τὸ βλέμμα στρέ-
φουσα, δὲν εἶδεν αὐτόν. Τότε ὁ Θαύμας ἐπέστη ἔξω-
θεν τοῦ σπηλαίου καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν οὕτως :

Ἐλθέ, ἐλθέ, ὦ κόρη τῆς νυκτὸς
εἰς τὸν λευκὸν χιτῶνα εἰλιγμένην.
μόνη, ἰδέ, τοῦ ἀντροῦ σου ἐκτὸς
ἢ ζοφερὰ γαλήνη σὲ προσμένει.

Μακρὰν, μακρὰν ἀστράπτει ὁ λαμπτήρ
ἐπιχρυσῶν τὸ κύμα τὸ μορμύρον
καὶ ὑψηλὰ εἰς ἐρημὸς ἀστήρ
χρυσολαμπεῖς ἀντανακλάσεις σπειρών.

Δὲν ἀγρυπνεῖ ψυχὴ ἐπὶ τῆς γῆς
οὐδὲ ἀκτίς προδότης τοῦ ἡλίου·
εἶναι ἡ νύξ ἡ ὥρα τῆς σιγῆς,
εἶσαι ἡ νύξ εἰκὼν τοῦ μυστηρίου.

Κι' ἂν ἡ Ἥχώ, ἡ φλύαρος σκιά,
στόνον βραδύν θορυβθεῖσα χύση,
ψυῶ ἡ νοῖα ἀέρος ἀραιά,
κ' ἐντὸς αὐτῆς ὁ στόνος της θὰ σβύση.

Πρὶν τῆς Ἡοῦς ἡ πρώτη λαμπιδῶν
τοῦ οὐρανοῦ τὰ σύννεφα ῥοδίση,
τὸν χλοερὸν τῆς κρύπτεις σου οὐδὸν
πάλιν ἄβροδ ὁ ποῦς σου θὰ πατήση.

Ἐλθέ λοιπόν, ὦ κόρη τῆς νυκτὸς,
εἰς τὸν λευκὸν χιτῶνα εἰλιγμένην·
μόνη, ἰδέ, τῆς κρύπτεις σου ἐκτὸς
ἢ ζοφερὰ γαλήνη σὲ προσμένει.

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου ἀνεψύγη καὶ ἡ ἄνασσα
ἐξῆλθε, καταπληκτικῶς ὅμοια τῇ φίλῃ τῆς Ρο-
δείας Ἀρεθούσῃ. Τὸ κακοποιὸν ζεῦγος ἔβη πρὸς τὸν
ἐγγὺς λοφίσκον ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὁποῖου εὕρισκετο
τῆς Ροδείας τὸ ἀνθοστεφέν ἄντρον. Ἡ κόρη τῆς νυ-
κτὸς, ἡ Ἀρέθουσα, εἰσῆλθεν, ὁ Θαύμας ἐκρύβη παρὰ
τὴν τηλεθώσαν ἐλάτην.

*) Ἴδε ἀριθ. 21 σελ. 408—410.

— Χαίρε, φίλη Ρόδεια εἶπεν ἡ μεταμορφωμένη γόησσα· ἦλθον ἐν τῇ σιγηλῇ ταύτῃ καὶ γλυκεῖα ὄρχινα σὲ ἀσπασθῶ· σύγγνωθι ἂν ἐτάραξα τὸν ὕπνον σου. ἀλλὰ γνωρίζεις ὅτι ἡ πρὸς σὲ θερμὴ ἀγάπη μου δὲν μ' ἐπιτρέπει νὰ στερώμαι σοῦ ἐπὶ μακρόν. Σοὶ φέρω προσέτι καὶ κύπελλον ὕδατος γλυκέος καὶ εὐόσμου ὅπερ δι' ἰδίας ἐπινοίας ἐξ ἀνθέων παρσκευάσα. Ἐπιθυμῶ νὰ πῆς αὐτό, φιλότατη, αὐτοστιγμαί, ἐπὶ παρουσίᾳ μου, ἵνα μάθω ἂν εὕρισκῃς αὐτὸ ἡδύ. Καὶ ἔπειθε, δολίως μειδιῶσα, τὸ κύπελλο, ὅπερ ἐκείνη λαβοῦσα ἀνέκραξεν :

— Ἀγαπητὴ Ἀρέθουσα, καὶ ἄνευ τοῦ δώρου θὰ μὲ κῦφρανε βεβαίως ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη ἐπίσκεψίς σου πολλῶ πλείον ἢ ὁ γλυκύτατος ὕπνος. Ἄλλ' ὅποιον θεῖον ἄρωμα ἀποπνέει, φίλη, τὸ ἀμβρόσιον τοῦτο ὕδωρ σου! ὦ, τοῦτο θὰ ἦ βεβαίως ἡδίων τοῦ νέκταρος. Οὐχ ἤττον ἡ Ρόδεια ἐξεπλήττετο μεγάλως ἐπὶ τῇ ἀκαίρῳ ἐκείνῃ ἐπισκέψει.

— Πιε λοιπὸν, φιλότατη, εἶπεν ἡ ψευδὴς Ἀρέθουσα, ἧς τὸ βλέμμα, ἐσπινθηροῦσαι καὶ τὸ σῶμα ἐρίγει ἅμα καὶ ἐπύρεσεν ἐκ σφοδρᾶς συγκινήσεως καθ' ὅσον ἀνελογίζετο ὅτι μετὰ βραχείαν στιγμήν ἡ Ρόδεια θὰ ἔκειτο νεναρκωμένη, ἀναίσθητον τοῦ θαύματος ἔρμαιον.

Ἄλλ' ἐκείνη ἀφείσα τὸ δωρηθὲν κύπελλον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἔνθα ὑπῆρχεν ἕτερόν τι δοχεῖον ὅλως ὁμοιον, πλήρες καθαροῦ ὕδατος, εἶπε :

— Ἀμέσως, φιλότατη, ἀφ' οὗ δρέψω ἐκ τοῦ λειμῶνος ἄνθη τινὰ ἵνα πλέξωμεν στέφανους· καὶ ἐξήλθεν ἐλαφρὰ ὡς ὁ ἀήρ.

Ἡ Ἀρέθουσα ἀλλοφρονοῦσα, φλεγόμενη ὑπὸ τοῦ ἐκ τῆς σφοδρᾶς συγκινήσεως πυρετοῦ, λαμβάνει τὸ ἕτερον τῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κυπέλλων ἵνα δροσίση τὰ χεῖλη ἐν τῷ καθαρῷ ὕδατι· Ἄλλὰ μόλις πιούσα σταγόνας τινάς, ὡχρίῃ νεκρικῶς καὶ μεθ' ὑποκόφου στόνου πίπτει χαμαὶ ἀναίσθητος. . . . Τὸ ὕδωρ ὅπερ ἔπιεν ἦν τὸ ἴδιον αὐτῆς σκεῦασμα! Ἡ γόησσα ἔπεσε θύμα τῆς γοητείας αὐτῆς· οἱ λόγοι τῆς Μηδείας ἐπηλήθευσαν. . . .

Ταῦτοχρόνως ὁ Τρίτων ὁ ὀπισθεν τῆς ὑψικαρήνου ἐλάτης κρυπτόμενος· ἰδὼν τὴν ἐξερχομένην λιγυρὰν καὶ λευχείονα σιάν, τὴν Ρόδειαν σπεύδουσαν ἵνα συλλέξη τὰ ἄνθη χάριν τῆς ὑποτιθεμένης φίλης αὐτῆς, ἐκλαμβάνει αὐτὴν ὡς τὴν κόρην τῆς νυκτὸς πρὸς τὸ ἄντρον τῆς βίνουσαν. Εἰσδύει τότε εἰς τὸ γλαφυρὸν σπῆλαιον ὅπερ ἐπλήρου ἦδη ὁ νύκτιος ζόφος. . . ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κεῖται ἐκτάδην σῶμα τι· εἶναι ἀνκαριβόλως ἡ Νύμφη ὑπνώτουσα τὸν γνωφώδη μαγικὸν ὕπνον. . . τότε προβάς ἀτρέμα δεσμεύει αὐτὸ διὰ τῆς χρυσῆς ἀλύσου νεκρικῶς ἀναίσθητου καὶ μηδὲ τὸν δάκτυλον νὰ κινήσῃ δυνάμειον. Αἰφνης ἡ Ρόδεια εἰσέρχεται κούφῳ καὶ σπεύδοντι βήματι κρατοῦσα τὰ θάλλοντα ἄνθη. Ἰδοῦσα τὴν ἄγνωστον τοῦ Τρίτωνος μορφήν ἀμυδρῶς ἐν τῷ σκότει· διαγραφομένην, ἀφίησι κραυγὴν τρομώδους ἐκπλήξεως. Ὁ Θάυμας στρέφεται ἀποτόμως καὶ ἀνα-

γνωρίζων τὴν πρὸ αὐτοῦ μαρμαῖρου δίκην ἀκίνητοῦσαν Νύμφην κατανοεὶ τὴν ἀπάτην αὐτοῦ. . . τότε ἀρχεται λύων τὰ δεσμὰ τῆς γοήσεως, ἀλλ' ἀνωφελῶς, διότι αὕτη, διὰ τοῦ ἰδίου φαρμάκου μαγευθεῖσα, ἐστερήθη ἐν ἀκαρεὶ πάσης ἰσχύος καὶ δράσεως.

Ἡ νύξ παρῆλθε· ἡ κροπόπελος Ἡὼς ἀναφανείσα ἐπὶ τοῦ αἰθέρος ἐμειδίασε, καὶ εἰς τὸ μειδιάμα αὐτῆς φαιδρυνόμενος ἡ οὐρανὸς ἐκκλύθη ὑπὸ γλυκυτάτου ἐρυθήματος.

Ἡ κόρη τῆς νυκτὸς ἀφυνίση· εἶδε περὶ αὐτὴν ἀνεμῆσθη τῶν νυκτίων συμβάντων· δάκρυ ἐκπίπτει τῶν ὀμμάτων αὐτῆς λογιζομένης ὅτι οὐχὶ ἀνασσα, οὐδὲ γόησσα, ἀλλ' ἀπλή Νύμφη ὑπάρχει ἤδη, ὅτι τὸ μακροχρόνιον αὐτῆς μυστηριώδες κράτος ὡς ἀπλοῦν ἔναρ, ἀλλ' ἔναρ αἰώνων, ἐσθέσθη τῇ αὐγῇ ἐκείνῃ, ὅτι, τέλος, ἐστὶν ἤδη αἰχμάλωτος ἐκείνης ἢ ἔβουλήθη νὰ δεσμεύσῃ ἑσσεὶ διὰ τῆς λεπτῆς ἀλλ' ἀρρήκτου χρυσῆς ἀλύσεως· καὶ καταράται ἐνδομύχως τὴν Ἐρινὸν ἢ τις πρὸ αἰώνων ἐδώρσεν αὐτῇ τὰ θεοστυγῆ καὶ κατάρατα δῶρά της. . . Ἄλλὰ δεῦτερον δάκρυ, διαδέχεται τὸ πρῶτον καὶ τοῦτό ἐστι δάκρυ μεταμελείας εἰλικρινοῦς. Καὶ γονυπετοῦσα, αἰτεῖ συγγνώμην παρὰ τῆς Ροδείας ἢ ὁ Θαύμας ἀφηγήσατο τὰ πάντα πρὸ μικροῦ, καὶ ἤτις γενναῖα τὸ ἦθος, περιπτύσσει καὶ καταφιλεῖ αὐτὴν. Χαρὰ καὶ λύπη, δάκρυ καὶ μειδιάμα συγκαταμίγνυνται ἐν τῷ ἀσπασμῷ τοῦ χαρίεντος ἐκείνου συμπλέγματος ὅπερ ὁ Τρίτων μετὰ θαυμασμοῦ ἀτενίζει, αἱ δὲ ἀηδόνες τοῦ παρακειμένου ἄλσους ψάλλουσι φαιδραὶ τὴν παράδοξον συμφιλίωσιν.

Ἡδὴ ἡ κόρη τῆς νυκτὸς πᾶν μυστήριον καὶ πᾶσαν μαγείαν ἀποβαλοῦσα, συμβίῃ εἰρηνικῶς μετὰ τῆς ἀγῆς Ροδείας καὶ συνορχεῖται εὐθύμως κατὰ τὴν αἰθρίαν δαίτην παρὰ τὴν γλαφυρὰν ἀκτὴν μετὰ τῶν θεομόρφων Νηρηίδων, αἵτινες πᾶσαι ἐπελάθοντο τοῦ παλαιοῦ πρὸς αὐτὴν μίσους καὶ φόβου των.

Οὕτως ἐπέρανε τὴν ἀφήγησιν αὐτῆς ἡ μέροψ περιστερᾶς ἢ ἡ θυρίς μου ἐξένιζε. Ταῦτοχρόνως ὁ χρυσόκομος Φοῖβος ἐπιβάς τοῦ χρυσηνίου αὐτοῦ ἄρματος καὶ τοὺς ἀκίμαντας αὐτοῦ ἵππους στιβαρὰ τῇ χειρὶ ἰθύων, ὤρμησε δρομαίως πρὸς δῖωξιν τῆς μελανέιμονος νυκτὸς, ἧτις ποθηθεῖσα ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς αὐτοῦ, ἀπέστη ταχεῖα.

Ἡ λευκόπτερος ξένη μου, ἀποχαιρετίσασά με, ὤρμησε πρὸς τὸν αἰθέρα ἐλαφρὰ ὡς πνοή, ἐνῶ ἐγώ, ἀναλογιζομένη τὸ μυθῶδες αὐτῆς ἱστορήμα, παρηκολούθουν συνάμα διὰ τοῦ βλέμματός τὴν μεταχρόνιον αὐτῆς πτῆσιν, καὶ ὄνειροπόλου μᾶτην δι' ἑμαυτὴν ὁμοίαν ποθητὴν πρὸς τὰ οὐράνια νῆφ ἀνύψωσιν.

ΤΟ ΑΥΓΟ ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ.*

Αυγό μου λαμπριάτικο,
Γλυκό, καλοψημένο,
Ξερό, κοκκινομάτιο,
Πολυπειθυμημένο,

*Αν ἔλεγα τῆς χάρες σου
Μία-μία με τὴν ἀράδα,
Ὅστε ἡ Λαμπρὴ μ' ἐδίκουνε
Ὅυτε βλῆ ἢ νηὰ ἄδομάδα.

Ἐσὺ τοῦ φιλοσόφου
Ἔσπασες τὸ κεφάλι,
Ὅπου ἔχασσομαλούσανε
Μ' ἐπιμονὴ μεγάλη,

Γιὰ νὰ ῥουνε στήσκέψη τους,
Μὰ δὲ θυμόμαί ποτα,
*Αν τὸ αὐγὸ ἐπρωτότανε,
*Ἡ ἂν ἦταν ἡ πρῶτα ἢ κότα,

Κ' ἔκαμες τότε φάνταξη
Σ' ἔκαινο τὸ σκοτίδι,
Καθὼς τὴν κάνει σήμερα
Κ' ἐκειὸς μετὰ τὸ κοτζίδι.

Μὰ ἴσ' ἂν τὸν ἐθυμήθηκα,
Ἐκειὸς ὁ Κοτσιδάτος
Ποῦ μ' αἰνίει πάντα δλούθενε
Ἰσὺν κόκορος βαρβάτος.

Καὶ πᾶν ἴσ' ἂν ὁ δούστουχος
Τὴν ἄθλια κακὴ τύχη
Νὰ ἔγαίνῃ πάντα ἐκείθενε
Ἰσὺν φόμο σαλαβρίχι.**

*Αν μὰς εἶπῃ ὡς κ' ἔδεπα
Ὅπως ἡ αὐγογραφία
Ἐἶν' ἓνα πρᾶμμα ἀχρίττιανο,
Κ' ἐναντίο στη θρησκεία,

Αὐγόμου λαμπριάτικο,
Γλυκό, καλοψημένο,
*Ἐμπα μέσα στὸ κεφάλι του
Κ' εἶσαι καλὰ βαλμένο.

Μὰ πρέπει δὲ νὰ ἀκούσετε
Τὴν ἱστορία τ' αὐγοῦ.
Πῶς ἐπρωτογνωριστήκε,
Πότες, καὶ πῶς, καὶ ποῦ.

Θέλει γνωρίζετε ἄλλοις
Ἀπὸ τὴν ἱστορία,
Τὴν Κιβωτῶ ποῦ ἐγίνηκε
Γιὰ μιὰ νεροποντία.

*Ἀκόμη θλίπει ἀκούσετε
Πῶς καθε λογῆς ζῶα
*Ἐμπασε ὁ Νῶες ἐκείμεσα,
Καὶ βλαβερὰ καὶ ἀθῶα.

Πῶς εἶχε ζῶα διάφορα
Τῆς Κιβωτῶς ὁ πάτος,
*Ἀπόδειξη ὑλικώτατη
Μᾶς εἶναι ὁ Κοτσιδάτος.

*Ἐκεῖθεν, καὶ πρωτῆτερα,
*Ἀρχίζει ἡ εὐγένειάτου,
Κι' ὄντις ἡμιλλῆ σωπένετε,
Τὰ δίκχη εἶναι δικάτου.

*Ἐκεῖχ' κ' εἶαν κόκορο
Καὶ μίαν πουλακιδούλα,
Σὲ μιὰ ἀγγονὴ παρήμερα
Σὰ μίαν καποναρούλα.

Μιὰ ἡμέρα ἐτούτῃ ἔκαμ' αὐγὸ
Καὶ κάθε αὐγὴ ἔκαν' ἓνα,
Μὰ πέφτοντας ἐσπούσανε
Κ' ἐπηαίνανε χαμένα.

Λιχοῦτσα καὶ περίεργη
Ἡ Νῶενα ἴσ' ἂν τὴν Εὔα,
Δὲν ἔκανε ἄλλο ἐκείμεσα
Πάρι ἀνεβωκατέβα.

Ἐἶδε τ' αὐγὰ, κ' ἐβάλληκε
Μὲ τὸ σιψὶ τοῦ ἀντρώπης
Γονατιστὴ ὠμορφαῖμορφα
Κ' ἐτράβηξε ἓνα ὀμπρός της.

Τόφρα, καὶ τόσο τσ' ἄρεσε
Ποῦ ἐτράβηξε ἄλλο-ν-ἓνα.
Τρία πῶδεκε εὐρεθήκανε
Δὲν ἄφησε κανένα.

Μὰ λέν' πῶς λίγο ἐχόρτανε
*Αν ἤθελ' εἶναι κ' ἔξι,
Γιατί, σπαστά, δὲν ἔτρωγε
Πάρι ὅ,τι ἤθε' διαλέξει.

Μάλιστα λέει. Ποῦ τὸβρηκα ;
Στὴν Παλαιὰ, ἢ δὲ σφάλλω,
Ὅπως ἐκύτταξε ἔπειτα
Τὴν κότα ἂν εἶχε κηάλλο.

*Ἡ σχαντερὴ συνήθεια
Ἐπιάστῃκε ἀπὸ τότες
Νὰ βάνουνε τὸ δάχτυλο
Γιὰ νὰ κυττοῦν' τῆς κότες.

*Ἔτσι τ' αὐγὸ ἐγνωρίσθηκε
Στῆς Κιβωτῶς τὴν πρῆμη
Κ' ἡ Εὐρώπη ἐχειροκρότησε,
Καὶ ὁ Κόσμος, εἰς τὴ φήμη.

Οἱ χριστιανοὶ τὸ ἐβίψανε
*Ἐπειτα γίνα θῆμμα
Ὅπου τ' αὐγὰ τὰ ἐτίμητε
Πουλιὸ πάρι ἄλλο πρᾶμμα.

Ἐἶχ' ἔρει ἀπὸ τὰ σύνεφα
Ἡ ψεύτικη ἀγγελία
Πῶς ἤτανε στὰ Οὐράνια
Μεγάλῃ ἀπελπισία.

« Ἐκατακάχη » ἡ Κόλαση !
« Δὲν ἔμεινε, λέει, βέππεδο !**
« Κι' ἀντάμα καὶ ἡ Παράδεισο
« Ἐγίνηκε χαλίπεδο ! . . .

Τί συφορὰ δὲν ἤτανε
Γιὰ ἡειοὺς ποῦχαν' πρᾶμματαικ,
Κ' ἐξόσαν' κ' ἐπλουτένανε
Μ' ἐκεῖ τὰ δύο παλάτια !

*Ἀροῦ πουλιὸ τῆς ἔλειπε
Ἡ μισθαποδοσία,
*Ἐμμενε δίχως νόημα,
Δίχως σκοπὸ ἢ θρησκεία!

Κ' ἔπρεπε, ἂν ἓνας ἤθελε
Στὴν πίστη ν' ἀπομείνη.
Νὰ προσκυνᾷ τὴ Θεότητα
Μόνον γιὰ εὐγνωμοσύνη,

Κι' ὄχι γιὰ φόβο κόλασης
Κ' ἐλπίδα σωτηρίας,
Μὰ γιὰ ἀριλόκερο αἰσθημα
Εὐγενικῆς καρδίας.

Τοῦτο ἤτανε τὸ δύσκολο,
Κ' οἱ θρησκοὶ ματαπράτες
Μῶλις ὁ Θεοὺς ἐξέπεσε
Τοῦ ἐστρίψανε τῆ πλάτες.

Τότες τ' αὐγὸ ἀγανάχτησε
Ἰσὺν τέτοια διαγωγίτους
Καὶ τοὺς ἐξεμπροστίνιασε
Τὴν ἡπερασμένη ζωίτους.

« Ὑποκριτᾶδες, τσῶλεγε,
« Δὲν εἴσθεν' ἡ ἀφεντιάζας
« Ἐψὲς φανατικώτατοι
« Γιὰ τὸ προσκύνημάσας ;

* Παρεπιθέμεθα ἴδε τὸ χαριέστατον τοῦτο ποιημάτιον τοῦ νεωτέρου Λουκιανοῦ, τοῦ γηραιοῦ Ἀνδρέου Λασκαράτου, ὅστις οὐχὶ ὅσον ἔδει, νομίζουεν, γνωστὸς τυγχάνει ὢν, καίπερ ἀνήκων τῇ τάξει τῶν ἀληθῶν ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλληνίδος, γράφων δὲ ἀληθῶς τὴν δημώδη τῆς πατρίδος αὐτοῦ γλῶσσαν οὐχὶ δι' ἰδίαν, ὡς οἱ αὐτοκαλούμενοι ὑπέμαχοι τῆς δημώδους.

** Σαλαβρίχι· σαῦρα, βουστερίτσα ἢ γουστερίτσα.

***) Ῥέππεδο· πύργος β ἔ π ω ν πρὸς τὸ π ἔ δ ο ν.

« Καὶ δὲν ἐσημειώνετε
 « Μὲ τόσες ἀσχημίες
 « Τὸν δυστυχή ποῦ ἐτόλμουνε
 « Νὰ δεῖξῃ ἀμφιβολίες ;
 « Πῶς ἔτσι τώρα γλήγορα
 « Ἐκλείσετε τὰ μάτια,
 « Ἄφου πουλὶδὸ δὲ βλέπετε
 « Στὴν πίστη μὴνπραμιμάτεια ;

« Λοιπὸν δὲν ἀγαπούσετε
 « Τὸ Θεὸ μὲ τὴν καρδιάτας
 « Μὰ τοῦχετε σὲ διάφορο
 « Χοντρὸ, τὰ αἰσθηματάτας.

« Κι' ἂν ἦτανε τὸ διάφορο
 « Ἡ μόνησας θρησκεία,
 « Πῶς ὅσοι δὲν ἐκλίνανε
 « Γιὰ τὴν κερδοσκοπία

« Μὲ τόση καταφρόνηση
 « Τσοῦ ἐλίγετε ἀσεβεῖς,
 « Ποῦ ἐμπρὸς σ' ἐσὰς δὲν ἦτανε
 « Πάρι ἀριλοκερδεῖς ;

Ἔτσι τὸ ἀγὸ ἐρητόρευε
 Κ' ἐμίληε στὰ χαμῆνα,
 Γιατ' εἶχαν' οἱ θεογέλαστοι
 Τ' αὐτιάτους βουλομένα.

Μὰ οἱ Οὐρανοὶ δὲν ἄργησαν
 Νὰ κάμουνε τὸ θάμμα
 Ν' ἀνοίξουν' καὶ νὰ δεῖξουνε
 Γιὰ ψεύτικο τὸ κάμμα.

Τότες ὁ κόσμος ἔπεσε
 Στὸ χῶμα μὲ τὰ μοῦτρα
 Κ' ἐρίληε ἀπὸ τὴ δείλιατρου
 Τῆ γῆ καὶ τὴν ἐκοῦτρα.

Πολὺ συχνὰ οἱ ψευδόχριστοι
 Ἐδεῖξανε βλακία
 Ποῦ καὶ τ' ἀγὰ ὑπερέθηκε
 Εἰς τὴ βαθμολογία.

Πολὺ συχνὰ ἐτυνέθηκε
 Νᾶχουν' τ' ἀγὰ τὴ γνώτη
 Ποῦ ἡ φύση δὲν ἠθέλητε
 Τοῦ θρήσκωνε νὰ δώση.

Ἐστρίψανε ἀκατάδεχτα
 Γιατ' εἶχε κοκκίνισουνε
 Γιὰ 'χειρὸς ποῦ ἐτοχαζόντανε
 Τῆ Θεότη ν' ἀπατήσουνε.

Μὰ ἐκεῖνο τὸ κοκκίνισμα,
 Τότο περίεργο πρᾶμμα,
 Οἱ θρησκοὶ τὸ ἐξηγήσανε
 Ὅχι ἐντροπή, μὰ θάμμα.

Ἐπειτα δὲ τὰ ἐθάψανε
 Γιὰ ἐνθύμιση ἐκεينوῦ,
 Κ' εἶναι τὰ χρονοστρόφια
 Τῆς ἐντροπῆς τοῦ Αὐγοῦ.

Ἔτσι, λαμπρὴ καὶ ἀπόλαμπρα
 Ὅλοι βαστοῦν' τ' ἀγότους.
 Μικροῖ-μεγάλο: θέλουνε
 Νὰ φάνε τὸ 'δικότους.

Κ' εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο
 Ἄπὸ τὸ παρεῖρη
 Νὰ μὴ ἰδῆτε κάποιονε
 Μὲ κάποια νὰ φηρίρη *

Φηρίρει τότες ὁ γικτρὸς
 Μ' ἐκείνες ποῦ γιατρεύει.
 Φηρίρει κι' ὁ συνήγορος
 Μ' ἐκὲς ποῦ διαφεντεῖει.

Φηρίρει πάλε ὁ γαίτωνας
 Μὲ τῆ γειτώνισέτου.
 Φηρίρει κι' ὁ ἐρημέριος
 Μὲ τσ' ἐνορίτισέτου.

.

Φηρίρουνε ἀνερώτητα
 Ὅλοι, λαῖκοι, παπίδες
 Ὡ, τῆς λαμπρῆς νὰ ἐροιάζανε
 Καὶ ἡ ἄλλες Κυριακάδες !

Καὶ τόσα φηρίσιμάτα
 Ἐσεῖσαι ποῦ τὰ κάειες,
 Κόκκινο Αὐγὸ λαμπριάτικο,
 Ποτὲ νὰ μὴν 'πεθάνης.

Ἄνδρας Λαοκαράτος.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μετὰ τὴν ἐν τρισὶ προηγουμένοις τεύχεσι τῆς Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως σύντομον ἀναγραφὴν τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἰδίαι ἐκλείψεις γεγονότων, τὴν περιγραφὴν δὲ τῶν κατὰ ταύτας παρατηρηθέντων φαινομένων, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πρὸς ἐρμηνείαν τῶν φαινομένων τούτων διατυπωθειῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὴν σημερινὴν τοῦ ζητήματος τῆς φυσικῆς τοῦ Ἡλίου συστάσεως θέσιν, ἀναγκαῖον εἶνε ν' ἀσχοληθῶμεν σήμερον περὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐγγιζούσαν ὀλικὴν ἐκλείψιν τῆς 4)16 ἀπριλίου, ἥτις καὶ ἔνεκα τῆς ὥρας τοῦ ἔτους ἐν ἡ γενήσεται, καὶ ἔνεκα τῆς θέσεως τῶν σημερινῶν, ἅτινα ὑπολογίζονται κείμενα ἐν τῇ ζώνῃ τῆς ὀλικῆς φάσεως, τελευταῖον δὲ καὶ ἔνεκα τῆς διαρκείας αὐτῆς, θεωρεῖται ὡς μία τῶν ἀξιολογωτέρων τοῦ αἰῶνος, κατὰ ταύτην δέ, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐσημειώσαμεν, ἡ προσοχὴ τῶν ἀστρονόμων συγκεντρωθήσεται περὶ τὴν ἐρευναν καὶ ἐξακριβωσιν τῆς φύσεως τοῦ ἡλιακοῦ σταφάνου, οὕτω δὲ συμπληρωθήσονται, τῶν περιστάσεων συντεχουσῶν, αἱ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν χώρου ἡμέτεραι γνώσεις.

Ἡ προσεχὴς ἡλιακὴ ἐκλείψις τῆς 4)16 ἀπριλίου,

ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν τῆς 25)6 ἀπριλίου 1875, ἥτις ἦτο κεντρικὴ ἐν Σινικῇ, δὲν εἶνε μόνον μίαν τῶν διαρκεστέρων τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία τοῦ αἰῶνος δι' ἧς ἀξηθηθῶσονται αἱ περὶ τοῦ Ἡλίου ἡμέτεραι γνώσεις. Ἡ μεγίστη διάρκεια τῆς ὀλικῆς φάσεως τῆς ἐκλείψεως ταύτης προὑπολογίζεται εἰς 4' 49'', εἰς σημεῖον τοῦ Ἀτλαντικοῦ κείμενον εἰς Β. πλάτος 30' 22' καὶ εἰς Δ. ἀπὸ Παρισίων μῆκος 340' 47', βαθμῶν δὲ ἡ διάρκεια ταύτης ἐλαττοῦται μέχρι τοῦ ἐλαχίστου, πρὸς νότιον μὲν (μέχρι 2' 28'') εἰς σημεῖον τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ κείμενον εἰς Ν. πλάτος 350' 56' καὶ Δ. ἀπὸ Παρισίων μῆκος 950' 22', πρὸς βορρᾶν δὲ (μέχρι 2' 12'') εἰς σημεῖον κείμενον ἐν τῇ Σαχάρα, εἰς Β. πλάτος 170' 0' καὶ εἰς Α. ἀπὸ Παρισίων μῆκος 230' 6'. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σκιὰ τῆς Σελήνης προβάλλεται ἐπὶ τῆς Γῆς ἐπὶ ζώνης μεγάλῃς ἐκτάσεως, παρουσιάζεται κατὰ τὴν ἐκλείψιν ταύτην ἀξιόλογος ἐκλογὴ σταθμῶν, ἐν οἷς ἡ διάρκεια τῆς ὀλικῆς ἐκλείψεως ἔσται μακρά.

Ἡ ἐκλείψις αὕτη, ἥτις εἶνε παρ' ἡμῖν ὁρατὴ ὡς ἐκλειψις μερικὴ πρὸ τῆς δύσεως τοῦ Ἡλίου, ἀρχεται ἐν τῷ νοτίῳ τμήματι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ἡ δὲ γραμμὴ τῆς ὀλικῆς κεντρικῆς ἐκλείψεως διευ-

*) Φηρίρη φηρίρω, λέμε ὅταν μὲ τὸ ἀγόμεας χτυποῦμε τὸ αὐτὸ τοῦ ἀντίπαλούμας. Ferire.

θύνεται εκείθεν βορειοδυτικῶς καὶ εἰσδύει ἐν τῇ Χιλῆ, ἐν Charanah, μεταξύ τῆς Huasco καὶ τῆς La Serena, ὑπὸ Ν. πλάτος 29°, διασχίζει τὸ βόρειον τμήμα τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας, εἶτα ἄπτεται τῆς Παραγουάνης, διέρχεται τὴν Βρασίλιαν, ἐξέρχεται ταύτης κατὰ τὴν Para-Cura, χωρίον κείμενον παρὰ τὴν Ceara (Fortaleza) εἰς τὴν βορειοανατολικὴν γωνίαν τῆς Βρασίλιας ὑπὸ Ν. πλάτος 30° 40', διασχίζει τὸν Ἀτλαντικὸν κατὰ τὸ στενώτερον αὐτοῦ μέρος, καὶ εἰσδύει εἰς τὴν Ἀφρικὴν κατὰ τὸ Point-Palmerin (Σενεγάλη), παρὰ τὴν Joal, ὑπὸ Β. πλάτος 140' καὶ εἰς τὸ μέσον περίπου τοῦ μεταξύ Dakar (Πράσινον Ἀκρωτήριον) καὶ Bathurst (ἐκβολαὶ τοῦ Γαμβίου) διαστήματος, τελευταῖον δὲ λήγει ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Ἄρχεται δὲ ἡ μὲν γενικὴ ἐκλειψις τὴν 4/16 ἀπριλίου, τῆ 0 ὥρ. 6' 8 κατὰ μέσον ἀστρονομικὸν χρόνον Παρισίων (ἦτοι τὴν 1 ὥρ. 53' 20" μ. μ. μέσου πολιτικοῦ χρόνου Κωνσταντινουπόλεως — Ἁγίας Σοφίας —) καὶ λήγει τὴν 4/16 ἀπριλίου, τῆ 5 ὥρ. 24' 5 κατὰ μέσον ἀστρονομικὸν χρόνον Παρισίων (ἦτοι τὴν 7 ὥρ. 11' 2" μ. μ. μέσου πολιτικοῦ χρόνου Κων/λεως), ἔχουσα οὕτως ἀπόλυτον διάρκειαν 5 ὥρ. 17' 42". Ἡ ὀλικὴ ἐκλειψις ἄρχεται μὲν τὴν 1 ὥρ. 2', 3 μέσου ἀστρ. χρόνου Παρισίων (ἦτοι τὴν 2 ὥρ. 48' 50" μ. μ. μέσου πολιτ. χρόνου Κων/λεως), λήγει δὲ τὴν 4 ὥρ. 29', 1 μέσου ἀστρ. χρόνου Παρισίων (ἦτοι τὴν 6 ὥρ. 15' 38", μ. μ. μέσου πολιτικοῦ χρόνου Κων/πόλεως), ἔχουσα οὕτως ἀπόλυτον διάρκειαν 3 ὥρ. 26' 48". Τελευταῖον δὲ ἡ κεντρικὴ ἐκλειψις ἄρχεται μὲν τὴν 1 ὥρ. 3', 3 μέσου ἀστρ. χρόνου Παρισίων (ἦτοι τὴν 2 ὥρ. 49' 50" μ. μ. μέσου πολιτ. χρόνου Κων/λεως), λήγει δὲ τὴν 4 ὥρ. 28', 1 μέσου ἀστρ. χρόνου Παρισίων (ἦτοι τὴν 6 ὥρ. 14' 38" μ. μ. μέσου πολιτικ. χρόνου Κων/πόλεως), ἔχουσα οὕτως ἀπόλυτον διάρκειαν 3 ὥρ. 24' 48". Εἰς ταῦτα προσθετέον ὅτι ἡ μὲν ἀληθὴς ἡμιδιάμετρος τῆς Σελήνης, ἦτοι ἡ ὀπτικὴ γωνία ὑφ' ἣν ἔσται ὄρατὴ ἡ σεληνιακὴ ἀκτίς, ὑπολογίζεται κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκλείψεως ἐξισομένη πρὸς 16' 33" 5, ἡ δὲ τοῦ Ἡλίου πρὸς 15' 57" 7, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς κεντρικῆς φάσεως, διὰ τοὺς τόπους ἐξ ὧν διέρχεται ἡ γραμμὴ τῆς ὀλικῆς κεντρικῆς ἐκλείψεως, ὁ σεληνιακὸς δίσκος οὐ μόνον θὰ καλύψῃ ὀλοσχερῶς τὸν ἡλιακόν, ἀλλὰ καὶ δακτυλοειδῆ περὶ τοῦτον ἑξῆς πλάτους 35", 8.

Τὴν ἐκλειψιν ταύτην θὰ παρακολουθήσῃ πολλὰ ἀστρονομικὰ ἀποστολαὶ ἐν Χιλῆ, Βρασίλια καὶ Ἀφρικῇ, ἐκ τῶν προτέρων δὲ ὑπάρχει βεβαιότης μὲν περὶ τῆς ἀπειουμένης κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας καλοκαίριος ἐν Χιλῆ καὶ ἐν Ἀφρικῇ, δεδουλομένη δὲ πιθανότης καλοκαίριος διὰ τὴν Βρασί-

λίαν. Τῶν ἀποστολῶν τούτων ἐπισημώτεροι, ἐξ ὧν μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εἶνε γνωστόν, εἶνε αἱ Ἀγγλικαὶ, ἡ Γαλλικὴ καὶ αἱ Ἀμερικανικαί. Τοῦτον ἡ δευτέρα ἴδρυσε τὸν σταθμὸν αὐτῆς ἐν Joal (Σενεγάλη), δι' ἧς, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθη, διέρχεται ἡ γραμμὴ τῆς ὀλικῆς κεντρικῆς ἐκλείψεως, καὶ ἐν ἣ ἡ διάρκεια τῆς ὀλικῆς φάσεως ἔσται 4' 13", περιλαμβάνει δὲ μεταξύ τῶν μελῶν αὐτῆς τὸν γνωστὸν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις ἀστρονόμον κ. Bigourdan καὶ τὸν διευθυντὴν τῆς ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ τῶν Παρισίων φασματοσκοπικῆς ὑπηρεσίας κ. Deslandres. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἐξεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῶν Μικρῶν (Bureau des Longitudes) πρὸς φωτογράφησιν τοῦ στεφάνου καὶ τοῦ φάσματος αὐτοῦ, ἥτις γενήσεται ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ κ. de La Baume Pluvinel μεταβάλλοντος ἐπὶ τούτῳ εἰς Joal.

Αἱ δὲ Ἀγγλικαὶ ὁργανώθησαν ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἀποτελεσθείσης ἐπὶ τούτῳ ἐκ τῆς βασιλικῆς Ἐταιρίας (Société royale), ἐκ τῆς βασιλικῆς ἀστρονομικῆς Ἐταιρίας (Société royale d'astronomie), τελευταῖον δὲ ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς σπουδὴν τοῦ ἡλίου τοῦ Τμήματος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν τῆς South-Kensington. Τῶν ἐπιτροπῶν τούτων, δύο τὸν ἀριθμὸν, ἡ μὲν ἀπεστάλη εἰς Ἀφρικὴν, ἡ δὲ εἰς Βρασίλιαν. Καὶ ἡ μὲν τῆς Ἀφρικῆς ἀποστολὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κ. Thorpe, διευθυντοῦ τῆς ἀποστολῆς, Fowler, Gray καὶ Sergeant J. Kearney, ἡ δὲ τῆς Βρασίλιας ἐκ τῶν κ. Taylor, διευθυντοῦ, κ. Shackleton.

Τούτων ἡ πρώτη, ἡ ἀποστολὴ Thorpe, ἀναχωρήσασα ἐκ Λίβερπουλ τὴν 6/18 μαρτίου ἀφίκετο τὴν 21/2 ἀπριλίου εἰς Bathurst, ἔνθα ἐπιβάσα τῆς εὐγενῶς ὑπὸ τοῦ ναυαρχείου θεθείσης ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς κανονιοφόρου ἀνεχώρησεν ἀμέσως εἰς Fondium, σταθμὸν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Salum, ἀπέχοντα 100 χμ. περίπου ἐκ Bathurst καὶ ἐκλεγέντα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς μεταξύ τῶν τριῶν ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως προσενεχθέντων. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη ὑπολογίζεται ὅτι δὲν θὰ δυνθῆ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀγγλίαν πρὸ τοῦ μαῖου μηνός. Ἡ δὲ δευτέρα ἀποστολὴ, ἡ ἀποστολὴ τῆς Βρασίλιας, ἀνεχώρησεν ἐκ Southampton τὴν 11/23 φεβρουαρίου μεταβαίνουσα εἰς Pernambuco, ὅθεν μετέβη εἰς Ceara, ὅπου καὶ ἀφίκετο τὴν 8/20 μαρτίου, καὶ ἐκείθεν εἰς Para-Cura ἐπὶ τῆς ἀκτῆς εἰς ἀπόστασιν 64 χμ. περίπου πρὸς δυσμὰς τῆς Ceara. Ἡ βρασιλιανὴ κυβερνήσις ἔθεσεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ξένων ἀποστολῶν πολεμικὸν πλοῖον, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὕτη δυνθῆσεται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀγγλίαν τὴν 23/5 προσεχοῦς μαῖου.

Ἐποκείμενα τῆς ἐργασίας τῶν ἀποστολῶν τούτων ὀρίσθησαν τὰ ἑξῆς:

Αον. Νὰ ἐκτελεσθῇ ὀπτικὰς φωτομετρικὰς μετρήσεις τοῦ φωτὸς τοῦ στεφάνου.

Βον. Νὰ λάβῃ φωτογραφήματα τοῦ στεφάνου διὰ φακῶν τῶν 0,10 μ. διαμέτρου καὶ ἐστιακῆς ἀποστάσεως κατὰ τὴν πλεον τῶν 1,50 μ., φακῶν ἀντικόντων τῷ λοχαγῷ Abney, καὶ ὧν ἐπιτυχὴς χρῆσις ἐγένετο ἐν Αἰγύπτῳ τῷ 1882, ἐν ταῖς Καρολίναῖς νήσοις τῷ 1883, ἐν Γρενάδῃ τῷ 1886, καὶ ἐν ταῖς νήσοις Salut τῷ 1889, ἐπὶ σκοπῷ λήψεως συνεχοῦς τῆς σειρᾶς φωτογραφημάτων τοῦ περὶ τὸν Ἡλιον φωτεινοῦ τοῦτου χώρου.

1) Ὁ μέσος ἀστρονομικὸς χρόνος ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τῆς ἐπομένης ἀνευ διακοπῆς ἢ μετῆ ἀρα ἀστρονομικῆς ἡμέρας μετρεῖται ἀπὸ 0 ὥρας μέχρι 24 καὶ ἔπεται κατὰ 12 ὥρας τῆς μέσης πολιτικῆς. Ὁ δὲ μέσος πολιτικὸς χρόνος ὑπολογίζεται ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον μέχρι τοῦ ἐπομένου, ἢ δὲ μετῆ πολιτικῆς ἡμέρας μετρεῖται. ὡς γνωστὸν, ἀπὸ 0 ὥρ. μέχρι 12 (ὥραι πρῶτας — μ. μ.), εἶτα δὲ πάλιν ἀπὸ 0 μέχρι 12 (ὥραι ἐσπέρας — μ. μ.).

Γον. Νά λάβωσι μεγεθυσμένες φωτογραφίας τοῦ στεφάνου διὰ μικρᾶς φωτογραφικῆς ἐνεργείας, ἵνα διὰ τοῦ μέσου τούτου δειχθῶσιν αἱ λεπτομέρειαι τῆς διατάξεως τῶν λαμπροτέρων, ἥτοι τῶν πλησιεστέρων τῷ Ἡλίῳ, μερῶν τοῦ στεφάνου.

Δον. Νά μετρήσωσι τὴν φωτογραφικὴν ἔντασιν τοῦ φωτός τοῦ στεφάνου, δι' ἀμέσου συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς ὠρισμένην κλίμακας τεθειμένης ἐπὶ τοῦ περιθωρίου τῶν πλακῶν τῶν χρησιμοποιηθησομένων κατὰ τὴν λήψιν τῶν ἀρνητικῶν ἐκτύπων ἅτινα ληφθήσονται κατὰ τὰς ἐργασίας Β καὶ Γ.

Εον. Νά λάβωσι κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους φωτογραφήματα τοῦ φάσματος τοῦ στεφάνου.

Ἡ πρώτη τῶν ἐργασιῶν τούτων γενήσεται μόνον ἐν τῷ ἀφρικανικῷ σταθμῷ ὑπὸ τοῦ κ. Thorpe καὶ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ κ. Gray, διὰ διόπτρας Simms 0,15 μ. διαμέτρου καὶ 1.95 μ. ἐστιακῆς ἀποστάσεως (διόπτρας τοῦ Greenwich), ὠπλισμένης δι' εἰδικοῦ φωτομετρικοῦ μηχανήματος παραχωρηθέντος ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Abney. Αἱ παρατηρήσεις γενήσονται κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον καθ' ὃν ἐγένοντο ἤδη ὑπὸ τοῦ κ. Thorpe τῷ 1886 ἐν τῷ παρά τὴν Γρενάδαν Hog-Island.

Αἱ ἐργασίαι Β, Γ καὶ Δ γενήσονται ὑπὸ τῶν δύο ἀποστολῶν δι' ὁμοίων ὀργάνων. Τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Greenwich παρεχώρησε τῇ ἀποστολῇ τῆς Βραζιλίας ἐν φωτοπλῴγραφον, ἀκριδῶς δὲ ὅμοιον τούτου παρεχωρήθη τῇ ἀποστολῇ τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ South-Kensington. Διὰ τῆς καταλλήλου διαρρυθμίσεως τῶν ὀργάνων τούτων, τὸ σύνολον τῶν εἰκόνων ἀποτελεῖται συνεχῆ σειρᾶν, ἐν ἧ εἰς ἐκάστην διὰ βραχείας ἐν τῷ φωτὶ ἐκθέσεως λαμβανόμενῃν εἰκόνα θ' ἀντιστοιχῇ ἄμεσος μεγέθυνσις κατὰ τὸ τριπλάσιον τῆς διαμέτρου. Καὶ ἐν Βραζιλίᾳ μὲν ἡ χρῆσις τοῦ ὀργάνου ἀνετέθη τῷ κ. Taylor, ἐν Ἀφρικῇ δὲ τῷ κ. Kearney.

Ἡ δὲ φασματοσκοπικὴ ἐργασία γενήσεται εἰς ἀμφοτέρους τοὺς σταθμούς, ἐν Ἀφρικῇ μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Fowler δι' ὀργάνου ἀνήκοντος τῷ κ. Norman Lockyer καὶ εὐγενῶς παραχωρηθέντος τῇ ἀποστολῇ, ἐν Βραζιλίᾳ δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Shaeleton διὰ φασματοσκοπίου ἀνήκοντος εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ South-Kensington, παραχωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Τμήματος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. Ἐν ἐκατέρῳ τῶν σταθμῶν τούτων αἱ ἐκθέσεις εἰσονται λίαν βραχυχρόνιοι, κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς ὀλικῆς ἐκλείψεως, ὥστε νὰ διατυπωθῶσιν, εἰ δυνατόν, αἱ πολυάριθμοι λαμπραὶ γραμμαὶ αἱ παρατηρηθεῖσαι ἄλλοτε ἐντῇ χρωμοσφαίρᾳ. Αἱ ἐκθέσεις γενήσονται ἐπὶ 5'' μέχρι 45'' καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τῆς ὀλικῆς ἐκλείψεως.

Καὶ ταῦτα μὲν θεωροῦμεν ἱκανὰ πρὸς σύντομον διατύπωσιν τοῦ προγράμματος τῶν ἀγγλικῶν ἀποστολῶν, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν διάρκειαν τῆς ὀλικῆς ἐκλείψεως εἰς τοὺς δύο ἀνωτέρω ἀναφερομένους ἀγγλικούς σταθμούς, σημειούμεθα ὅτι ἐν μὲν τῇ Para-Cura αὕτη ἐστὶ 4' 44'', τὸ δὲ ὕψος τοῦ Ἡλίου ἀπὸ 700 μέχρις 800, ἐν Fundium δὲ ἡ μὲν ὀλικὴ ἐκλείψις διαρκεῖ 4' 48'', τὸ δὲ ὕψος τοῦ Ἡλίου ἐστὶ 540 κατὰ μέσον ὄρον.

Πλὴν δὲ τῶν ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν τούτων ἀποστολῶν σημειούμεθα : Τὴν τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ

Harvard College (Ἡνωμ. Πολιτεῖαι) ἀποτελουμένην ὑπὸ τοῦ κ. Schaeberle, τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Lick, ἀναχωρησάντος ἤδη εἰς Χιλὴν, ἀκολουθουμένου δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐρασιτέχνου ἀστρονόμου κ. Gale ἐκ Paddington, ἐτι δὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς Χιλῆς, ἥτις θὰ μελετήσῃ τὴν ἐκλείψιν ἐπιτοπίως, τὰς δύο ἢ τρεῖς ἀμερικανικὰς ἀποστολάς ἐν Para-Cura, καὶ τελευταῖον τὴν Βραζιλιανήν.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

VAUDEVILLE ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—Ἡ Σάρρα Bernhard φ α ἰ ἰ ἰ ἰ.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἡ Σάρρα διδάσκουσα ἐν Παρίσις, ἐν οἷς ἀπὸ ἐτῶν δὲν ἐδίδαξε, διδάσκουσα δὲ τὴν ἔσχατον ἐκείνην τραγωδίαν τοῦ Ρακίνα, ἥτις ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς συζύγου τοῦ Θινσέως Φαίδρα ἐπιγράφεται, ἰδοὺ τὸ σπουδαιότερον τῶν παρισινῶν θεάτρων γεγονός. Ἐπανελθοῦσα ἡ ἔσχατος τραγωδὸς ἐξ Ἰταλίας, ἐδίδαξε μικρὸν πρὸ τοῦ Πάσχα, κατὰ τὴν Μεγάλην Τρίτην κατὰ Λατίνους, καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ ἡ διαπλάσασα πρώτη τὸ πρόσωπον τῆς Φαίδρας δεσποινὴς Champmeslé τῷ 1679, καταλιποῦσα τὸ θέατρον τῆς Bourgogne εἰσῆρχετο εἰς τὸ τοῦ Guéneaud, κομιζουσα αὐτῷ ἅμα τὸ δραματολόγιον τοῦ Ρακίνα καὶ ἐδίδασκε τὴν Φαίδραν. Ἡ τραγωδία αὕτη ἐγένετο ἔτος μετὰ τοῦτο, ἥτοι τῷ 1680, τὸ ἐνωτικὸν σημεῖον δι' οὗ ἐφανερώθη ἡ διαταγὴ τοῦ φιλομούσου καὶ φιλοκάλου Λουδοβίκου ΙΔ' γενομένη ἔνωσις τῶν θιάσων τῆς Bourgogne καὶ τοῦ Guéneaud, διότι ἡ πρώτη διδασκαλία τῶν ἠνωμένων θιάσων ἐγένετο ἡ τῆς Φαίδρας, τῇ 25 αὐγούστου. Ἄρα γε ἡ Σάρρα εἰσερχομένη αὕτις εἰς Παρίσις καὶ διδάσκουσα τὴν τραγωδίαν ἐκείνην ἦν καὶ ἡ δεσποινὴς Champmeslé ἐδίδαξεν εἰσερχομένη εἰς τὸ Guéneaud καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τῷ ἀλλήλους περιπτυσώμεθα μελωδικῶς ἤκει, συνεννοηθήσεται διὰ τῆς Φαίδρας τοῖς συμπατριώταις αὐτῆς καὶ ἐνωθήσεται ἡ μετὰ ἔτος ἡμίσεος αἰῶνος ἡλικίαν συμπληροῦσα ἀειπαλὴς ἔτι καὶ χαρίεσσα ἔσχατος καλλιτέχνης τοῖς συναδέλφοις αὐτῆς διὰ τῆς Φαίδρας ὥσπερ οἱ δύο προμνησθέντες θιάσοι ἐπραξαν ; Τοῦτο οὐδαμῶς γενήσεται, τῆς Σάρρας ἀγγελίσεως ὅτι αὕτη μεταβαίνει πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸν Νέον Κόσμον. Βαρύνεται τὸν Παλαιὸν Κόσμον, ἀλλὰ λησμονεῖ, φαίνεται, τὴν ἐφησυχάζουσαν ἤδη ἐπίσης ἔσχατον συνάδελφον αὐτῆς Ristori, τὴν ἐπίσης τὴν Φαίδραν ὑποκριναμένην, ἐν Παρίσις μάλιστα τῷ 1858, ἄγουσαν δὲ νῦν τὸ ἔδδομικοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς καὶ μὴ δυναμένην νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Νέον Κόσμον, ἀλλὰ μένουσα ἐν τῷ Παλαιῷ. Ἄλλ' ὥσπερ ἡ διαπρεπὴς ἰταλὶς τραγωδὸς μετὰ τὴν ἐπὶ ἀριετὸν χρόνον ἀπομάρκρυνσιν αὐτῆς τῆς σικανῆς, ἕνεκα τοῦ γάμου αὐτῆς, ἐπανελθοῦσαν εἰς αὐτὴν ἐπραξε τοῦτο χάριν φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ, οὕτω καὶ ἡ Σάρρα ἐπανελθοῦσα εἰς τὰ παρισινὰ θεάτρα ἐδίδαξε χάριν φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ, χάριν τοῦ Ἀσύλου τῶν βρεφῶν τῆς Rouppiere, ᾧ τινι οὕτω προσένεγκε 16 000 φράγκων, προὶόν τῆς

εισπράξεως. Ἡ πρόεδρος τοῦ Ἀσύλου κυρία Charpentier δι' ἰδιαιτέρου γράμματος ἐξέφρασε τὴν ἐγνωμοσύνην αὐτῆς ἐν ὀνόματι τῆς ἑταιρείας, ἣς προϊσταται, τῇ «γενναίᾳ καλλιτέχνιδι, ἣς ἡ μεγάλη καρδιά ἰσοφαρίζει τῷ μεγάλῳ αὐτῆς ταλάντῳ».

Ἡ Φαίδρα, ἡ τραγωδία αὐτῆ τοῦ 1677 τοῦ ἐνδόξου γαλάτου τραγικοῦ, ὃν πρὸς τὸν Σοφοκλέα παραβάλλουσιν, αὐτὸς δὲ τὸν Εὐριπίδην εὐνοεῖ, τραγωδία ἐν ἧ μία τῶν τριῶν προσωποποιήσεων τοῦ ἡδυπαθοῦς ἔρωτος (amour sensuel) ἡ Φαίδρα, τὸ δευτεραγωνιστοῦν μὲν ἐν τῷ Εὐριπίδειῳ Ἴππολύτῳ, ἐν ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ συζύγου αὐτῆς ἐστὶν ὁ ἦρωας, πρωταγωνιστοῦν δὲ ἐν τῇ ρακινείᾳ τραγωδίᾳ ὡς ἡρωὶς αὐτῆς, ἥτις σὺν τῇ Ἐρμιόνη καὶ τῇ Ρωξάνῃ ἐν τῷ ρακινείῳ δράματι θυσιάζει τὸν ἐραστὴν αὐτῆς εἰς τὸ πάθος αὐτῆς, σὺν τῇ Ρωξάνῃ δὲ ἀπιστεῖ πρὸς σύζυγον ἀπόντα, περιθρονεῖται δὲ ὡς ἐκείνη παρ' ἐκείνου ὃν ἡγάπα, ἀμφοτέραι δὲ διαπράττουσι μέγα ἔγκλημα, ἐγένετο ἡ λυδία λίθος τῶν ἐξόχων καλλιτεχνίδων ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἀπὸ τῆς σκηνῆς διδασκαλίας αὐτῆς. Σχῆμα (rôle) ἀπεριόριστον, ἅπαν πληρούμενον ὑπὸ τῶν θερμότερων αἰσθημάτων, τῶν ὀξύτερων θλίψεων, σχῆμα ἀλθειας πλήρες μικρῶν χρωματισμῶν, γυναικὸς θνητοσύνης, ἐπανερχομένης εἰς τὴν ζωὴν καὶ διερχομένης διὰ παντοειδῶν ἰσχυρῶν ἀγωνιῶν, ἀπὸ τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπελπίδιαν, ἀπαιτεῖ θάρρος καὶ μέγα θάρρος ἵνα ἐπαρκέσῃ τις εἰς αὐτό, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἀνάληψις τῆς Φαίδρας ἐδόξασεν ἀλθῶς τὴν Ἀδριανὴν Δεκουβέρ, ἀνέδειξεν αἰθερίαν τὴν συμπαθεστάτην καὶ προῶως θανούσαν Ραχήλ, ἐτίμησε τὴν Ριστόρη, καίτοι ἀποληθθεῖσαν τῆς συναδέλφου αὐτῆς, δι' ἀνθέων περιέβαλε τὴν Σάρρα, ἥτις τὸ πρῶτον τὸ 1874 ὑπεδύθη τὴν Φαίδραν, πρότερον ὑποδυσάμενη ἐν τῇ αὐτῇ τραγωδίᾳ τὴν Ἀρκίαν, τὴν ἐρωμένην τοῦ Ἴππολύτου καὶ ἀντιζήλον τῆς Φαίδρας. «Ὅτε ἡ μεγάλη Ραχήλ, ἡ κατ' ἐξοχὴν ρακινεία ἐπονομαζομένη, προύκειτο ἀναδέξασθαι τὴν Φαίδραν μέγας προὐκλήθη πάταγος, ὅτι αὐτὴ θὰ ὑπεδύετο τὴν ἡρωίδα ἐπὶ τέλους, ὁ δὲ θρίαμβος αὐτῆς τὸ πρῶτον μὲν ἐν Παρισίοις οὐχὶ πλήρης ἐγένετο. Ἐπανελθοῦσα ὅμως ἐκ τῆς Πετροπόλεως ὅπου ἐθριάμβευε διαρκῶς (trionphante, adorée), ἐγένετο θαυμασμὸς τε καὶ λατρεία ἀντικείμενον ἡ *Musa ales* αὐτῆ, ἡ «figure antique, aux proportions les plus nobles et les plus solennelles».

Πρὸς τὴν Ραχήλ παρέβαλλε καὶ ὁ μέγας θαυμαστής τῆς Σάρρας κ. Sarcey αὐτὴν ὅτε τὸ πρῶτον ἐδίδαξεν αὐτὴ τὴν Φαίδραν, ἐκολακεῖτο δὲ νὰ ἐξισώσῃ αὐτὴν πρὸς ἐκείνην γράφων τάδε: «Ἀλθῶς ὅτι αὐτὴ (ἡ Σάρρα) οὐδέποτε (ne jouera jamais) διδάξει τὴν τετάρτην πράξιν μετὰ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς παραφορᾶς ἣν ἀπαιτεῖ ἡ ἐξέλιξις τῶν τραγικῶν αὐτῆς ὁρμῶν, ἀλλ' ἐν ταῖς τρισὶ πρώταις πράξεσιν αὐτὴ δὲν ἐπιδέχεται σύγκρισιν, ἥκουσα δὲ πολλῶν ὁμολογούντων, ὅτι ἐν τῷ μέρει τούτῳ τοῦ σχήματος (rôle) μᾶλλον εὐπρέστῳ ἐν αὐτοῖς τῆς μεγάλης προκατόχου αὐτῆς». Ἡ ἐπιτυχία δὲ τῆς Σάρρας ἐπὶ μᾶλλον νυξήθη καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τούτῳ διαρκῆ ἔχει θρίαμβον, λατρεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ Sarcey, ὅστις ἐλυπεῖτο πρό τινων μνηῶν ὅτι ἡ Σάρρα ἀνεχώρει τῶν

Παρισίων μὴ διδάξασα τὴν Φαίδραν καὶ τὴν Ἀθάλιαν. Οὐπω ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τῆς τελευταίας ταύτης διδασκαλίας ἐπιφυλλίδα αὐτοῦ, οὐδαμῶς ὅμως ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ κατέστειλεν αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνθηροῦ ἐπὶ αὐτοῦ καλάμου τῷ στεφάνῳ τῆς νίκης, καθ' ὅσον μάλιστα ἐξ ὅσων ἀνεγνώμεν ἐν ταῖς ἐφημερίδιν ἡ διδασκαλία τῆς Φαίδρας ἦν αὐτῇ θρίαμβος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Ἀλθῶς ἡ ἐξοχος τραγωδὸς θὰ ἦτο φοβερὰ ὅτε τὰς στροφὰς ταύτας, οἶονεῖ μονολογοῦσα, ἀπέτεινε τῇ Οἰνῶνῃ ἐν αἷς καὶ τὸ περιδύοντο ἐκεῖνο *Misérable! Et je vis!* τῆς Φαίδρας.

Mon époux est vivant : et moi je brûle encore !
Pour qui? quel est le cœur où prétendent mes vœux?
Chaque mot sur mon front fait dresser mes cheveux.
Mes crimes désormais ont passé la mesure :
Je respire à la fois l'inceste et l'imposture,
Mes homicides mains, promptes à me venger,
Dans le sang innocent brûlent de se plonger
Misérable ! Et je vis ! Et je soutiens la vue
De ce sacré soleil dont je suis descendue ! . . .

Τοὺς στίχους τούτους ὁ αἰδιμὸς Ἰάκωβος Ρίζος Ραγκαβῆς¹ μετέφρασεν οὕτως :

Ἀκόμη νὰ φλογίζομαι, καὶ ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μου !
Καὶ διὰ ποῖον, καὶ πρὸς τί τοιαύτη καταδίκη !
Ἀπὸ τὴν κάθε λέξιν μου μὲ προξενεῖται φρίκη.
Εἰς τὴν ἀκμὴν κατήντησα τῆς ἄκρας ἀνομίας.
Διαβολὴν ἐπιθυμῶ μετὰ αἰμομυξίας.
Αἱ μαιωφῶναι χεῖρες μου διὰ νὰ μ' ἐκδικήσουν,
τὸ αἷμα τὸ ἀνεθῆνον ἐπιποθοῦν νὰ χύσουν.
Ὡ δυστυχίς, ἀκόμη ζῶ καὶ βλέπω καὶ ἐκεῖνας
τοῦ ἱεροῦ προγόνου μου τὰς παμφαεῖς ἀκτίνας . . .

Εἰ καὶ οὐδόλως ἀγνοῶν τὸ δίστιχον ὃ ἐπέγραψεν ὁ Σουττός ἐπὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης, εἰ καὶ ὁμολογούμενως αὐτὴ ἐστὶν ἀρίστη πρὸς ἀνάγνωσιν, οὐχ ἥττον πᾶσαναγινώσκων τὸ κείμενον τοῦ ἐπὶ δυνάμει ὑφους διαπρέποντος τραγικοῦ παρατηρεῖ ὅτι πολὺτῆς δυνάμει ἀποβάλλει ἐν τῇ μεταφράσει, τὸ δὲ περιδύοντο ἐκεῖνο *Misérable! Et je vis!* ὅπως ἐξασθενεῖ καὶ οὐδαμῶς τὴν ἀπαιτουμένην ἐντύπωσιν δύναται νὰ προξενήσῃ, ἔστω καὶ λαγομένη ὑπὸ ὑποκριτίας οἷα ἐγένετο ἡ Ραχήλ. Ἡ δὲ στίξις, ἐπίσης διαφέρουσα μὲγάλως, συντελεῖ εἰς τὴν πλάνην καὶ ἀποτυχίαν τῆς ὑποκριτικῆς. Καθὰ ἡ ὑποκριτικὴ ἀπαιτεῖ τὸ τεμάχιον λεκτέον κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς σκηνῆς διδασκαλίαν οὕτως ἐστιγμένον :

Mon époux est vivant!... et moi, je brûle encore!...
Pour qui? quel est le cœur où prétendent mes vœux?...
Chaque mot sur mon front fait dresser mes cheveux,
Mes crimes désormais ont passé la mesure,
Je respire à la fois l'inceste et l'imposture,
Mes homicides mains, promptes à me venger,
Dans le sang innocent brûlent de se plonger,
Misérable ! . . . Et je vis! Et je soutiens la vue
De ce sacré soleil dont je suis descendue!...

¹ Ἀκριβῶς ἡ διαφορὰ τοῦ πρώτου παρατεθέντος κει-

1) Ποιήματα. Ἐν Ἀθήναις, 1836.

μένου πρὸς τὸ κατὰ τὴν ὑποκριτικὴν δεύτερον ἔγκριται ἐν τῇ στίξει, τῶν κομμάτων ἀντὶ στιγμῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀποσιωπητικῶν, ἅτινα χωρίζουσι τὸ *misérable!* τοῦ *et je vis!* Τοῦτο δὲ διότι ἡ λέξις *misérable!* τὸ κυριώτατόν ἐστι σημεῖον, εἰ μὴ τὸ ὑπέροχον ὄργης, ἥτις ἄρχεται πρὸ τεσσάρων στίχων. Ἡ λέξις αὕτη κατὰ σημασίαν καὶ τονισμόν συνάπτεται τῇ ἡγουμένη αὐτῆς. Ἡ μελέτη δὲ τοῦ κειμένου ἐπὶ πλέον φανεροί ὅτι μετὰ τὴν λέξιν *misérable!* ἐξελάξις λίαν σαφῆς φέρεται καὶ ὅτι τὸ *et je vis!* ἀνῆκει νεῖ ὄργῃ καὶ δέον κατὰ σημασίαν καὶ τονισμόν νὰ συνάπτεται τοῖς ἐπομένοις. Ἐν τῷ *misérable!* ἡ φαιδρα θίγει τὸ ὑψίστον σημεῖον τῆς παθήσεως αὐτῆς τοῦ τρόμου καὶ φόβου ὑφ' ὧν κατέχεται. Ὅλον τὸ χωρίον δέον νὰ λαχθῆ ἐν ταραχῇ ἐπὶ μᾶλλον πυρετώδη καὶ πνευστιώδη, ἅμα δὲ διὰ φωνῆς βαθείας, βαινούσης ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὴν κοφῆν· ἕκαστος στίχος κατέχεται κατὰ τόνον τοῦ προτέρου, φανερῶν τὴν βαθμιαίαν μετάβασιν τοῦ αἰσθήματος. Τὸ δὲ *et je vis* εἶνε τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως νέας ὄργης ἐν ἐκλάμψει εἰρωνικῇ καὶ θλιβερῇ.

Ἐκ τούτων συνάγεται εὐκόλως ὅτι καὶ ἡ τοῦ νόμου διαφορὰ ἐν τῇ μεταφράσει ἐπὶ πλέον δὲ ἡ μεταλλαγὴ ἢ ἀντικατάστασις λέξεως μεταβάλλει τὴν ὑπόκρισιν. Τοῦτου ἕνεκα ἡ ἀποτυχία τῆς διδασκαλίας ἔργων ξένων παρ' ἡμετέρων ὑποκριτῶν ἢ καὶ ἡ μὴ πλήρης ἐπιτυχία αὐτῶν πρὸς τοῖς ἄλλοις ὀφείλεται πολλὰκις καὶ ἐν πολλοῖς καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν ἔργων ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ θεάτρου ὑπὸ τοῦ τυχόντος μεταφραστοῦ. Ὁ μεταφραστὴς ὑπέχει μεγίστην εὐθύνην ἐπὶ τῇ προσηνευθεμένῃ ἐντυπώσει δραματικῶν ἔργων καὶ τῆς ὑποκρισεως.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Αἱ ἀμέσως ἐπελθοῦσαι ἑορταὶ τοῦ Πάσχα κατὰ τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον καὶ κατὰ τὸ ἰουλιανὸν εἰς διήγη ὁμοίαν κατεδίκαν τὴν γενικὴν πολιτικὴν, καὶ εἰ μὴ ὑπῆρχεν ἡ ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργικὴ κρίσις καὶ τὸ γερμανικὸν ἐπεισόδιον ἐπὶ τῇ ἐξώσει τοῦ γερμανοῦ ἀνταποκριτοῦ Ὅθωνος Βράνδες, ὁ πολιτικὸς κόσμος οὐδὲν θὰ εἶχε τὸ σπουδαῖον ζήτημα, περὶ ὃ ἠδύνατο τὴν προσοχὴν αὐτοῦ νὰ συγκεντρώσῃ καὶ ἐν πλήρει ἀνέσει θὰ ἐνετρόψα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ἀπαντῶντων ἄρθρων ἐν ταῖς στήλαις τῶν ἡφημερίδων. Πολλὰ τούτων, ἐκθειάζουσα τὴν κρατοῦσαν εἰρηνικὴν τάσιν ἐν ἅπασιν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς κύκλοις, ἀναδημοσιεύουσι περίληψιν τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν εικοσαετίαν ἐπελθόντων, καὶ διατρανοῦσαι τὸ κρατοῦν ἀπανταχοῦ εἰρηνικὸν πνεῦμα, εὐχονται ὅπως τοῦτο κατοχύρῃ παντὸς ἑτέρου καὶ προλάβῃ οὕτω τοὺς ἀπειλουμένους διὰ τῆς ἀνατροπῆς τοῦ νῦν καθεδωτοῦ κινδύνους. Ἰδίᾳ διαπραποῦσιν ἐν τῇ τάξει ταύτῃ τῶν ἰδεῶν τὰ ὄργανα τοῦ τριπλοῦ συνδέσμου, ἀπὸ ὅμων ἐκτοξεύουσι καὶ πάροια βέλη κατὰ τῶν μὴ εἰς τὸν σύνδεσμον τοῦτον περιλαμβανόμενων δυνάμεων, ἅτε διαπιστοῦντα ὅτι

τὰ τῆς τριπλῆς συμμαχίας κράτη ἓνα καὶ μόνον προτίθενται σκοπὸν τὴν περιφρούρησιν τοῦ καθεδωτοῦ καὶ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης, ὡσεὶ ταύτην ἡπείλουν ἡ Γαλλία καὶ Ῥωσία. Οὐδὲν ὁμολογουμένως τὸ τρυφήλοτερον ἢ τὸ ἐντροφῆν κατὰ τὰς κοσμοσωτηρίους ταύτας ἡμέρας περὶ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ μηδεμίαν ἀκούειν κατακραυγῆν, προκαλοῦσαν τὸν φόβον καὶ τοὺς ἐνδοιασμούς· ἀλλὰ τότε ποῖος ὁ λόγος δὲ ἐν μεγαλοποιεῖται μὲν οἱ ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργικὴ κρίσις, ἢ ἀπολήξασα εἰς τὸν καταρτισμὸν ὑπουργείου ὑπὸ τῶν Δουπουῦ ὡς κήρυξις τοῦ πολέμου ἐπισημαίνεται ἡ ἐκ Γαλλίας ἐξώσις τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῆς βερολινεῖας ἡμερησίας. Τί τὸ παρορμῆσαν τὴν Βορειογερμανικὴν νὰ ἐξακοντίσῃ καὶ πάλιν κατὰ τῆς Γαλλίας τοὺς κερανοῦς, οὓς ἐπὶ Βίσμαρκ ἐξηκόντισε κατὰ τὸ ἐπεισόδιον Σναϊβελε, πατρός τε καὶ υἱοῦ, καίτοι μετὰ μικρὸν αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ὁ Α' ἀπεφαίνετο ὑπὲρ τῆς Γαλλίας καὶ συνηγορῶν ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἐπίτασσε τὴν ἀδικίαν; Οἱ ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργικαὶ κρίσεις, ἀλλεπάλληλοι ἐπερχόμενοι καὶ ἀποδῶσαι οὕτως εἰπεῖν περιοδικαὶ ἕνεκα τῆς μεγάλως τὴν κατὰ καιροὺς ὑπουργῶν ἐπιμονῆς ὅπως τύχῳσι τῶν ποθουμένων ἄχρι κεραίας στεροῦνται τῆς σημασίας καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν ἐν Γερμανίᾳ μεταλλαγῶν τῶν ἀρχιγραμματέων, αἵτινες ὑπεμφαίνουσιν μεταβολὴν ὀλοκλήρου συστήματος πολιτικῆς ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων πολιτικῶν περιστάσεων. Ἄλλ' οὕτω συμφέροι τοῖς ἐν Βιέννη καὶ Βερολίῳ νὰ παραστῶσι τὰ ἐν Γαλλίᾳ ὅπως προκαλέσωσιν ἀντιπερισπασμὸν ἐν Πετροπόλει καὶ Μόσχᾳ καὶ ἀνασχεατίσωσιν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις ἰθύνοντας ἐν τῇ ὁδῷ, τῇ ἀγορῇ εἰς τὸ νὰ περιβληθῆ ἡ γαλλορωσικὴ συμμαχία ὀριστικώτερον τύπον καὶ νὰ ἐνισχυθῆ οὕτως ὁ κατὰ τῶν ἐποφθαλμάδεων τῆς τριπλῆς συμμαχίας φραγμός. Αἱ ἐν αὐταῖς ταῖς πρωτευούσας τῶν συμμάχων κρατῶν ἀκούμεναι κατακραυγαὶ κατὰ τῶν ὑπερόγκων στρατιωτικῶν δαπανῶν, αἱ μεμψιμοιρίαι κατὰ τῆς ἀλγεινῆς τῶν οικονομικῶν καταστάσεως, ἡ ἐπελθοῦσα ἀπραξία ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ, τοσοῦτον ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἰθυνόντων κύκλων, ὥστε μία καὶ μόνη ἐν αὐτοῖς παρατηρεῖται τάσις, ἡ τάσις τοῦ ἐμνεῦσαι δυσπιστίαν μὲν τοῖς ἐν Ῥωσίᾳ περὶ τῆς διαρκείας τοῦ ἐν Γαλλίᾳ κυβερνητικοῦ συστήματος, πεποιθῶσιν δὲ τοῖς οικείοις λαοῖς ἐπὶ τὴν ἰσχύιν καὶ τὸ κράτος τῆς τριπλῆς συμμαχίας συννεπεία τοῦ ὅτι ἡ τῆς μεγάλης τοῦ Βορρᾶ δυνάμεως ὀλιγοπιστία διῆεν πρὸς τὴν Γαλλίαν χαλαροῖ λίαν τοὺς δεσμούς τῶν δύο κρατῶν καὶ κρατεῖ ταῦτα ἐν ὑποδεστέρα θέσει ἔναντι τῶν τριῶν συμμάχων.

Ἄλλὰ καὶ ὅλως ἐσωτερικοῖ ὑπάρχουσι λόγοι ὅπως οἱ συνήγοροι τῆς τριπλῆς συμμαχίας διὰ δεινοῦ περιβάλλουσι χαρακτήρος εἰμὴ τὴν ἐπελθοῦσαν κρίσιν, τοῦλάχιστον τὴν ἐξώσιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῆς γερμανικῆς ἡφημερίδος. Τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως μικρὸν ἐλπίζουσης ἐπὶ τὴν ψῆφον τοῦ κοινοβουλίου, ὅπερ δυσχερῶς δυνθῆσεται ν' ἀντιστῆ κατὰ τῆς ἀπορριψάσεως τὸ περὶ διετοῦς θητείας νομοσχέδιον ἐπιτροπῆς καὶ τὰς ἀποφάσεσιν αὐτῆς ν' ἀνατρέψῃ ἄρδην, δυνάμα δὲ ἀβεβαίου ὄντος τοῦ ἀποτελέσματος τῶν γενικῶν ἐκλογῶν, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς

νῦν ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, πλαγία καὶ ἔμμετος ἐπεζητηθὲν ὁδὸς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκουμένου σκοποῦ καὶ ζητεῖται οὕτω νὰ ἐφαρμοσθῆ ἢ ἐπὶ τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ πολλάκις ἐφαρμοσθεῖσα μέθοδος. Τῷ συνθήματι τούτῳ ἐπόμενα τὰ κυβερνητικὰ ὄργανα, ἅπερ προφρόνως ἀναλαμβάνουσι τὸ ἔργον ἐρπετῶν τοῦ κόμπος Καπρίβη, ὡς ἦσαν καὶ τοῦ προκατόχου, ἐξεμεταλλεύθησαν τὸ πάθημα τοῦ γερμανοῦ ἀνταποκριτοῦ Βράνδε κατὰ τρόπον, προκαλοῦντα τοὺς φόδους παντὸς φιλοπατρίδος καὶ δικαίως θίγοντα τὴν εὐθικτον τῆς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας χορδῶν. Ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Βράνδε προσεδλίθη λέγουσι τὰ εἰρημένα ὄργανα, σύμπασα ἡ Γερμανία, ἥτις ὀφείλει ἔχειν ὑπ' ὄψιν πάντοτε ὅτι τὸ κατ' αὐτῆς μῖσος τῆς Γαλλίας διατελεῖ εἰς τὸ ἔπακρον αὐτοῦ σημείον καὶ ὅτι αἱ κατὰ τὸ 1870 ἀκουσθεῖσαι κατὰ τῆς Γερμανίας φωναὶ οὐδέποτε δύνανται νὰ ἐκλείψωσιν ἀνάγκη ἐπομένως, συμπεραίνουσι τὰ ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν γράφοντα ψῆλλα, ὅπως μὴ ὑπολειφθῶσιν οἱ Γερμανοὶ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ καταστῆσαι τὴν χώραν αὐτῶν ἰσχυρὰν καὶ προπαρασκευάσαι τὰ πολεμικὰ αὐτῆς μέσα κατὰ τρόπον, συντελοῦντα εἰς τὴν ἀποδόθησιν τῆς ἐκρήξεως τοῦ κατὰ τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Χοχεντσόλερν μῖσους τῶν ἐν Παρισίοις. Διὰ τοιούτων ἐπιχειρημάτων, ὧν τὸ σαθρὸν καὶ ἀνυπόστατον ἐτεκμηρίωσαν τὰ ἐγκριτότερα τοῦ παρισιανοῦ τύπου, ἀποδείξαντος ὅτι μόνον ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν γερμανῶν συντακτῶν ὑπῆρχον τὰ προσαφθέντα τοῖς Γάλλοις, ζητεῖται νὰ πειθῆ ἢ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τῶν Χοχεντσόλερν κοινὴ γνώμη περὶ τοῦ ὅτι ἡ Γαλλία, δυσφόρως ἔχουσα πρὸς τὴν ἵπταν αὐτῆς τοῦ 1870, φοδερῶς μάλιστα κατὰ τῆς Γερμανίας καὶ ὅτι ἐπομένως ὀφείλει αὕτη νὰ προπαρασκευασθῆ δεόντως πρὸς ἀποδόθησιν τοῦ ἀπειλουμένου κινδύνου. Ἀποτελεσμα τῆς ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν ἀνελιξεως τῶν πραγμάτων εἶναι βεβαίως ἡ συνδαύλις τοῦ μῖσους δύο λαῶν καὶ ἡ ἐκτράχυνσις τῆς κρατούσης ἐν Εὐρώπῃ τάξεως πραγμάτων παρὰ τὰς ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα εἰρηνικὰς διακηρύξεις τῶν ἐγκριτοτέρων ὀργάνων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου καὶ τὰς ἐπανελημμένας διαβεβαιώσεις τῶν κρατούντων τὰς ἡνίας τῆς γενικῆς πολιτικῆς.

Ὑπὸ τὴν ἐποψίν δὲ τῶν ἐσωτερικῶν ζητημάτων μετὰ τὴν Γαλλίαν, τὴν μεῖζονα προσοχὴν ἐπισπᾶται ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἡ ἔχουσα τὸ ἰρλανδικὸν ζήτημα, καίτοι τὰ τηλεγραφικὰ πρακτορεῖα ἐλάχιστα νῦδόκησαν νὰ διαδιδάσωσι περὶ τῆς ἀρξαμένης ἀπὸ τῆς παρελθούσης πέμπτης συζητήσεως τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου ἐν δευτέρῳ ἀναγνώσει. Κατὰ ταύτην μεγάλη ἐπικεῖται πάλιν τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος καὶ τῶν ἐνωτικῶν φιλελευθέρων κατὰ τῶν γλαδστωνικῶν, ὡς εὐχερῶς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἔξω τοῦ κοινοβουλίου γινομένων. Πάντες σχεδὸν οἱ κορυφαῖοι τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος διωργάνωσαν συλλαλητήρια, ὅπου ἠγόρευσαν κατὰ τοῦ νομοσχεδίου τῆς ἰρλανδικῆς αὐτονομίας καὶ ἐζήτησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ κ. Γλάδστων, ἀνατρέπων τὸ ἐν τῇ ἀδελφῇ νήσῳ καθεστῶς, ὑπονομεύει αὕτην ταύτην τὴν βᾶσιν τῆς πολιτικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἡνωμένου βασιλείου. Ἴδια ὁ πρῶν ἐπὶ τῆς Ἰρλανδίας ὑπουργὸς κ. Βαλφούρ διαπρέπει ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ ἀναπληρῶν οὗτος καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ,

τὸν μαρκίσιον Σαλισδουρῆ, ἀσθενοῦντα ἔτι καὶ ἀδυνατοῦντα ν' ἀναλάβῃ περιοδεῖαν ῥητορικῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, μετέδῃ τὴν παρελθούσαν τρίτην εἰς Βελφᾶστ, ὅπου ἀπνῶς ἐξετόξευσε τὸν κατὰ τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου φιλιππικὸν καὶ κατέργησεν τὴν ἰρλανδικὴν πολιτικὴν τοῦ κ. Γλάδστωνος. Τὸ διοργανωθὲν συλλαλητήριον κέκτηται οὐ μικρὰν σημασίαν ἔνεκα τῆς ἐκ τῶν προτέρων προαγγελθείσης συσσωρεύσεως ἀκροατῶν, ἐν οἷς τὴν πρώτην κατεῖχον θέσιν σημαίνοντα μέλη τῶν ἐργατικῶν ὁμίλων, τῶν καταπολεμούντων τὴν ἰρλανδικὴν πολιτικὴν τοῦ γηραιοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ ἔνεκα τῆς πολιτείας αὐτοῦ ἐν τῷ ζητήματι τῆς πάλης τῆς ἐργασίας ἐναντίον τοῦ κεφαλαίου. Συνάμα ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν Γόρκ συντηρητικοῦ κόμματος προπαρασκευάζει διαμαρτυρίαν ἐγγραφὸν κατὰ τοῦ ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου καὶ ζητεῖ οὕτω τὴν ματαιώσιν τοῦ μετὰ τοσοῦτου μόχθου ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι πᾶσαι αὗται αἱ προσπάθειαι εἰς οὐδὲν συντελοῦσιν· ἐπομένως ἐλπίζεται μετὰ θετικότητος ὅτι μεθ' ὄλας τὰς προδοκωμένας σφοδροτάτας συζητήσεις ἐν τῷ κοινοβουλίῳ κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν ὁ κ. Γλάδστων θὰ τύχῃ τοῦ ποθομένου, καὶ ναὶ μὲν ὑπάρχουσιν οἱ φρονούντες ὅτι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἀπρόοπτον τι καὶ νὰ διασπασθῆ ἡ μικρὰ ἀλλὰ συμπαγῆς πλειονοψηφία τῶν 42 ψήφων· παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἡ γνώμη αὕτη δὲν στηρίζεται ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων· ἡ ἐν Οὐέστμινστέρῳ κομματικὴ κατάστασις δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ 1886, ὅτε ἀποσχισθέντων τῶν ἐνωτικῶν φιλελευθέρων ἀπὸ τοῦ ὅλου φιλελευθέρου κόμματος ἀνετράπη τὸ ὑπουργεῖον Γλάδστωνος καὶ ἐματαιώθη οὕτω τὸ ἰρλανδικὸν νομοσχέδιον· αἱ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶστον γενόμεναι ἐκλογαὶ διεξήχθησαν ἐν πλήρει γνώσει τῶν περὶ Ἰρλανδίας σχεδίων τοῦ γνωστοῦ ἰλοτόμου τοῦ Χάβαρδεν καὶ οὐδεμία κατὰ συνέπειαν ὑπολείπεται ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅτι ἡ τῶν 42 ψήφων πλειονοψηφία ἔσται συμπαγῆς καὶ ὅτι οὐδεὶς σχεδὸν ὑπάρχει φῶδος περὶ ἀποσχιότησεως τῶν ὀπαδῶν τοῦ γηραιοῦ πρωθυπουργοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν καὶ ἀπορρίψεως οὕτω τοῦ νομοσχεδίου τῆς ἐν Ἰρλανδίᾳ αὐτονομίας.

Ἐκ τῶν μικροτέρων δὲ κρατῶν τὰ μὲν σκανδιναυικὰ ἔχουσι τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ προξενικῆς ἀντιπροσωπείας, τὸ δὲ Βέλγιον καὶ ἡ Ὁλλανδία τὸ συνταγματικόν, ἡ Δανιμαρκία τὸ ζήτημα τῶν ὀχυλωμάτων τῆς πρωτεύουσος αὐτῆς, ἡ Σερβία τὴν θορυβώδη σύνοδον τῆς νέας Σκουπτσίνας, τῆς ὁποίας ὁ βίος φαίνεται βραχύτατος ἔνεκα τῆς ἐλαχίστης πλειονοψηφίας τῆς κυβερνήσεως, ἡ Ἰσπανία τὴν σύνοδον τῶν βουλῶν αὐτῆς, ἡ Πορτογαλία τὸ οικονομικὸν ζήτημα, τὸ Μαυροβούνιον τὴν τετρακοσιοστὴν ἐπετηρίδα τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ πρώτου σλαυικοῦ βιβλίου ἐν σλαυικῇ γλώσσῃ, καὶ ἡ Ἑλλάς τέλος τὸ δάνειον μετὰ τὴν λαμπρὰν μάλιστα δεξίωσιν τοῦ κ. Θεοτόκη ἐν Λονδίῳ, τὴν ὑπεμφαίνουσαν ὅτι οἱ τῆς ἐκδόσεως ὄροι ἔδονται λίαν ἐπωφελεῖς τῇ ἑλληνικῇ κυβερνήσει παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου ἰδέας τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 27 Μαρτίου.

Ἡ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν μεγάλην κατὰ Λατίνους ἑβδομάδα ἐκτάκτως γενομένη σπουδαία ὑψώσις τοῦ Γενικοῦ χρέους, ἴσως πρὸς τὸ ἐξάμηνον τοκομερίδιον, ἀποδεικνύει μριστὴν ἥδη φορὰν ἐκεῖνο, ὅπερ πολ- λάκις ὑπεστηρίξαμεν ὅτι οἱ ὑπὲρ τοῦ ὑψώμου τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων ἐνεργοῦντες ὄμιλοι εἰδὶ κύ- ριοι τοῖς καταστάσεως μηδένα ἔχοντες σπουδαῖον ἀν- τίπαλον. Διὰ τοῦτο βλέποντες τὴν ἀγορὰν χαλαρου- μένην ἔνεκα τῶν παραμονῶν τοῦ Πάσχα, ὅπερ δυ- νήθως συμβαίνει, ὤθησαν τὰς τιμὰς μέχρι σημείου τινός, καὶ θεωρήσαντες τολμηρὸν καὶ πρόωρον νὰ προχω- ρήσωσι πέραν τῶν συνήθων ὁρίων, ἀνέστειλαν τὴν πρὸς τὰ πρόσω κίνησιν, ἀρκοῦμενοι εἰς τὸ νὰ διατ- ρήσωσι τὸ ἀποκτηθὲν ἔδαφος, τοσοῦτ' ἤ μᾶλλον, ὅσφ' ἐπὶ τὰς τιμὰς ταύτας (24,25—30) προσήρχοντο κα- θ' ἐκάστην πωλητὰ μὴ προσμένοντες ἀνωτέρας τι- μὰς, ὅπως πραγματοποιήσωσι τὰ κέρδη αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἐγένοντο μὲν πολλαὶ διακυμάνσεις, ἐλαφραὶ ὅμως, καὶ ἄνευ σπουδαίου ἀποτελέσματος. Ἐξαιρε- σιν ἐποίησαν αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων ἀνατι- μηθεῖσαι χθὲς ἀποτόμως ἀπὸ 93 1/4 μέχρι 94 5/8 ἀλλὰ καὶ ἡ βελτιώσις αὕτη, προσελθοῦσα αἰφνης ἐκ τῶν γερμανικῶν ἀγορῶν πρῶτον. εἶτα δὲ καὶ ἐκ τοῦ χρη- ματιστηρίου τῶν Παρισίων δὲν εὔρε παρ' ἡμῖν πολ- λούς θιασώτας, ἐπομένως ἡ τιμὴ αὐτῶν περὶ τὸ ἐσπέ- ρας ἔσημειοῦτο 94. Ὡς λόγος τῆς ἀνατιμύσεως τῶν ὁμολογιῶν τούτων φέρεται, ὅτι ἡ ἀντίστασις τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ρώμης κατενικήθη, βέβαιον δὲ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι αἱ κληρούμεναι ὁμολογίαι θὰ ἐξοφλῶνται πρὸς 75 τοῖς 0/0, οὐδὲν δὲ ἄλλο ὑπολείπεται πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου, ἢ ἡ ἔκδοσις τοῦ σχετικοῦ αὐτο- κρατορικοῦ διατάγματος, τοῦτο δὲ γενήσεται βεβαίως μετὰ τὰς ἐφορὰς τοῦ Βαϊραμίου. Κατὰ πόσον ἡ ἐφαρ- μογὴ τοῦ σχεδίου τούτου θέλει συντελέσει εἰς σπου- δαιότεραν καὶ διαρκῆ ἀνατίμησιν τῶν ὁμολογιῶν τῶν Σιδηροδρόμων, εἶναι ζήτημα ἀντιθέτως παρὰ τῶν ἀρμοδίων κρινόμενον. Ἥμεῖς ἀπέχομεν νὰ ἐπαναλά- θωμεν αὐθις τὴν περὶ τούτου γνώμην ἡμῶν, ἦν πολ- λάκις διευπλώσαμεν, συνταχθέντες μετὰ τῶν ἐνδοια- ζόντων.

Τὴν στασιμότητα τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων συ- νεμερίσθησαν καὶ τὰ ἑλληνικά, διατηρήσαντα καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα τὰς αὐτὰς τιμὰς. Πάγιον 57 1/2 ἄνευ τοῦ τοκομεριδίου, Μονοπώλιον 64 1/4, δάνειον τοῦ 1881 75 1/2, ὁμοῖον τοῦ 1884 74 1/4. Λαρίσσης 7 1/4. Περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δανείου, ὅπερ κατέστη πολυθρύλ- λητον, κατὰ νεωτέρας πληροφορίας ἡ ὀριστικὴ συνο- μολόγησις αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἔχει πρόσκομμα, ἢ τὸ νὰ ὀρισθῆ ἡ τιμὴ τῆς ἐκδόσεως. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν στασι- μότητα τῶν ἀρχαίων δανείων, ὧν ἡ τιμὴ κανονισθῆ- ται κατὰ τὴν τοῦ νέου δανείου, καὶ κατὰ τὴν ὑπο- δοχὴν, ἥς θὰ τύχη παρὰ τῶν κεφαλαιούχων τῆς Εὐ- ρώπης.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἐταιρεία τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν.

Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν, 21 λήγοντος, ἡ Ἐ- ταιρεία συνήλθεν εἰς συνεδρίαν γενικὴν ἑκτακτον πρὸς εἰσοδον τῶν νέων μελῶν τοῦ Ἱστορικοῦ Τμήμα- τος αὐτῆς κ.κ. Ἄλ. Τουργούτη ἱατροῦ καὶ Ν. Μ. Μαρούλλη διδασκάλου, παρόντος ἐκλεκτοῦ ἐκ κυρίων καὶ κυριῶν ἀκροατηρίου. Κατὰ τὸν Κανονισμόν τῆς Ἐταιρείας, τὰ μέλη τῶν δύο τμημάτων αὐτῆς, Ἱστο- ρικοῦ καὶ Ἀρχαιολογικοῦ, ἐκλεγόμενα ψήφῳ τῶν με- λῶν τοῦ οἰκείου τμήματος διαμενοῦσι τοιαῦτα ἐφ' ὅσον διατελοῦσι καὶ μέλη τῆς Ἐταιρείας, ὑποχρεοῦν- ται ὅμως ἐπὶ τῇ εἰς τὸ τμήμα εἰσόδῳ ν' ἀναγνῶσιν ἐναϊδίμῳ τινα διατριβὴν, προσφωνοῦμενα ὑπὸ τινος τῶν προγενεστέρων μελῶν αὐτοῦ. Ἐν ἐπιστημονικαῖς συζητήσεσι γνωμοδοτοῦσι μὲν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας, ἀλλὰ ψήφῳ φέρουσι μόνον τὰ μέλη τοῦ ἀρμοδίου τμήματος. — Τὸν κ. Α. Τουργούτην προσε- φώνησεν ὁ κ. Μ. Γεδεῶν, ἀναφερόμενος εἰς τινα δια- τριβὴν αὐτοῦ περὶ τῶν πάσαι Ἀσκληπείων καὶ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν πρὸς τὰ τῶν νεωτέρων χρόνων Ἀ- γιάσματα, τὸν δὲ κ. Ν. Μαρούλλην ὁ κ. Ἐλευθ. Τα- πεινός, ὑποδείξας ὅτι ὁ τίτλος οὗτός ἐστιν ἀρχὴ σταδίου μόχθους καὶ μελέτας ἀπαιτοῦντος. Θέμα τοῦ εἰσιτηρίου λόγου τοῦ κ. Τουργούτη ἦν τὸ ἀκριτικὸν ἔπος τοῦ Πορφύρη. Θέμα τοῦ κ. Μαρούλλη ἦν «αἱ ἀρχαιότεραι εἰδήσεις περὶ τοῦ ναοῦ καὶ τῆς σχολῆς Τζιβάλιου». Κατ' αὐτὸν ὁ ναὸς ἀναφέρεται τὸ πρῶ- τον ἐν χειρογράφῳ τοῦ 1550, ἀνφοδομήθη τῷ 1725, πυρποληθεὶς ἴσως τῷ 1720, διεκοσμήθη δὲ τῷ 1752. Κατόπιν ἐγένοντό τινες ἐπισκευαί, ἡ δὲ τελευταία οἰκοδομὴ τῷ 1837. Ἡ παλαιότερα μνεῖα ἐνὸς σχο- λείου γίνεται τῷ 1770—71, μνεῖα δὲ δύο σχολείων μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1794—96. Κατάλογος πρὸς ση- μείωσιν ἀπουσιῶν εἰσῆχθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1831, κατάλογος δὲ τῆς βιβλιοθήκης συνετάχθη κατὰ τὸ 1839, ὅτε σημειοῦται ἀορίστως ὅτι κατεῖχεν ἡ βι- βλιοθήκη καὶ «12 χειρογραφεα». Ἐκ τοῦ πενιχροῦ ταμείου τοῦ ναοῦ διαρκῶς ἐχρηγοῦντο χρηματικά ποσά κατ' ἔτος εἰς τὸ Σινᾶ, τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὴν σχολὴν τῆς Καισαρείας, τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Γαλατᾶ, εἰς τὴν σχολὴν τῆς Πάτμου, εἰς τὴν ἐν Σταυροδρο- μίῳ σχολὴν, εἰς ὑπανδρείαν πτωχῶν κορασιῶν κλπ. Οἱ ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ ἀνῆκον πάντες εἰς τὰ ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐσνάφια, κυρίως τοῦ τῶν κιουμουρτζήδων (ἀν- θρακωλῶν) διαμερόντων ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ. Ὡσαύτως ἀναφέρεται κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἀγίασμα τοῦ Χριστοῦ Σωτήρος, ἀγνωστον νῦν. Πρῶ- τον πατριαρχικὸν γράμμα περὶ τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς ἀπελύθη τῷ 1815, ἡγεμονικὸν δὲ χρυσόβουλλον τοῦ Σκαρλάτου Καλλιμάχη ἔταξεν ἐτησίαν χορηγίαν ὑπὲρ ταύτης ἑκατὸν γροσίων τῷ 1817. — Μετὰ τὴν ἀνά- γνωσιν τῶν εἰσιτηρίων ὁ πρόεδρος τοῦ τμήματος κ. Ἐλευθ. Ταπεινός, ὁ καὶ προεδρεύων τῆς συνεδρίας, ἀνέγνω τὰ σχετικὰ πρακτικὰ τῆς ἀναγορεύσεως, ἅπερ ἐνεχειρίσθησαν τοῖς νέοις συνέδροις τοῦ τμήματος, χειροκροτοῦντος τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὁ ὑπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ